

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

leto: XLIII | maj 2011 | številka: 5

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Praznujejo • Ljudje in dogodki • Kultura, jezik in izobraževanje • Razvedrilo • Spominjamo se jih

Listnica uredništva

Gozd v mojih očeh

Martina Cigler

Mednarodno leto gozdov je in napisala bom nekaj o tem. Že davno pred pojavom človeka so zemljo prekrivali gozdovi, ti so zdaj fosili, iz katerih pridobivamo premog. Človek kot poljedelec in živinorejec je gozd krčil, sekal in požigal, da je pridobil rodovitno

zemljo za njive in travnike. Les je že takrat pomenil pomembno surovino za gradnjo in kot vir energije v obliki drv za kurjavo. V preteklosti človek ni pomislil, kako bi ohranil gozd za prihodnje rodove, godili so se goloseki in uničevanje pragozdov zaradi velikega zasluga cenjenih vrst lesa. Tako je bilo narejene veliko škode. Živali, ki so izgubile svoj življenjski prostor, so pričele izginjati, izginilo pa je tudi veliko rastlinskih vrst, ki so bile v gozdu podrastje. Danes se zavedamo, da gozd ni nenadomestljiv in da je potrebno za njegovo ohranitev poskrbeti tudi tako, da se tudi redno pogozduje in tako poskrbi za mlada drevesa, redno je treba tudi pregledovati pojav škodljivcev in bolezni dreves ter ob njihovi pojavitvi ustrezno ukrepati. Po svetu in tudi pri nas se že dogajajo naravovarstvene akcije (tudi sama se jih udeležujem) za zaščito tako naših gozdov kot amazonskega pragozda.

Sama živim le korak od gozda in ga imam zelo rada, pozimi, če sneg ni previsok, grem na sprehod v to belo tihoto in uživam, ko opazujem, kako se v sončnem vremenu sneg na vejah smrek iskri. Prvo ivje na drevju drevesa oklene v leden oklep in naznanja obdobje mirovanja, ki zame kar predolgo traja, zato se toliko bolj rada podam v gozd spomladi, ko bujno ozeleni. Po kakšnem napornem dnevu v gozdu najdem mir in sprostitve, ko poslušam petje ptic, veliko jih tudi vidim, srečam kakšno srno in uživam opojni vonj zelenja. Nič manj rada se v gozd ne podam poleti, ko nas privabi z obilico gozdnih sadežev in gob skoraj vse tja do jeseni, ki, če je lepa, sončna in suha, gozd spremeni v pisano pravljico deželo. Za vse darove, ki mi jih daje gozd, sem hvaležna stvarniku. V gozd se odpravim tudi na konjskem hrbtu in biti s konjem v gozdu, je nekaj nepopisno lepega zame. Zlasti lepa pot je skozi pohorske gozdove, vendar moramo biti pozorni na markacije, saj se v razkošju narave lahko hitro izgubimo. Po nekaterih gozdnih poteh lahko gremo tudi s kolesom ... Ne maram pa hrupa v gozdu in kadar srečam motoriste, ki grejo čez drn in strn po gozdu in splašijo vse živo, se zelo razjezim. Mislim, da bi morali imeti poklicne gozdne čuvaje, ki bi to početje motoristom lahko preprečili. Koroška je dežela gozdov in prav je, da imamo nekaj zaščitenej območij. Če se bo le vsak posameznik zavedal dragocenosti gozda in pri njegovem ohranjanju sodeloval po svojih močeh, imamo upanje, da se bodo v gozd lahko in radi podali tudi naši zanamci.

Predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na obisku

Besedilo in foto: Marta Krejan

Teorijo in prakso je treba povezovati, sicer je teorija sama sebi namen, česar se zavedajo tudi na naših ministrstvih. 20. aprila so Koroško obiskali predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Sestali so se s predstavniki javnih služb in s svetovalno službo s področja kmetijstva ter s predstavniki Zavoda za gozdove Slovenije in Koroške kmetijsko-gozdarske zadruga, obiskali pa so še PE Žaga Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec v Otiškem Vrhu. Minister se je dopoldan srečal s predstavniki javnih in inšpekcijskih služb, ki delujejo v pristojnosti MKGP. Z namenom, da si Slovenija dolgoročno zagotovi zadostne količine hrane, ki je pri nas strateškega pomena, je v proceduri zakon, ki bo zaščitil kmetijska zemljišča pred drugo rabo. Gozdarski inšpektor Drago Križan je zatem izpostavil problematiko izvoza lesa v sosednjo Avstrijo, vodja Območne enote Zavoda za gozdove Slovenj Gradec spec. Milan Tretjak pa je ministra opozoril, da največkrat pozablja, da je tudi minister za gozdarstvo in ne le za kmetijstvo in prehrano. V nadaljevanju je izpostavil problematiko vzdrževanja gozdnih cest, sofinanciranja del v gozdovih, nedorečenost sodelovanja med Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov ter Zavodom za

Z leve: Silvo Pritrznik, Tanja Strniša, Anica Zavrl Bogataj, Milan Tretjak, Jure Čas in Marta Hrustel Majcen

Ob ogledu procesa žaganja

gozdove Slovenije in radikalno zmanjšanje obsega finančnih sredstev za delovanje javne gozdarske službe. V odgovoru je minister poudaril, da so problemi v kmetijstvu v tem času bistveno večji kot v gozdarstvu, zato se jim je prisiljen posvečati v večji meri. Predvideva pa, da tudi v prihodnjih letih sredstev za vlaganje v gozdove in za delovanje javne gozdarske službe ne bo bistveno več, čeprav priznava, da je zaradi obstoječega načina financiranja koroški kmet prikrajšan. Beseda je tekla tudi o trasi avtoceste skozi Mislinjsko dolino in ohranjanju kmetijskih zemljišč v zvezi s tem.

Gozd in les sta bili glavni temi popoldan na Žagi v Otiškem Vrhju. Minister Židan tam zaradi obveznosti v prestolnici ni bil prisoten, so pa Silvo Pritrznik, direktor GG Slovenj Gradec, Jure Čas, direktor GG INPO, in spec. Milan Tretjak, vodja OE Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, imeli konstruktivne pogovore z direktorico direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo Anico Zavrl Bogataj, državno sekretarko Ministrstva za kmetijstvo Tanjo Strniša in Marto Hrustel Majcen, vodjo sektorja za sonaravno kmetijstvo. Silvo Pritrznik je prisotnim predstavil delovanje in organiziranost družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, nato pa podrobneje pojasnil idejo "Od gozda do hiše", ki je pri gostih vzbudila precej zanimanja, saj gre za proces, pri katerem se slovenski les predela na slovenskih tleh, se z obdelavo oplemeniti oz. dobi dodano vrednost in kot končni produkt, torej hiša, na naših tleh tudi ostane. GG Slovenj Gradec ima s svojimi hčerinskimi in povezanimi družbami vse atribute, da idejo "Od gozda do hiše" tudi dejansko uresničuje. Milan Tretjak je ob tem poudaril, da je sodelovanje med vsemi pravnimi subjekti gozdarstva predpogoj za optimalno izrabo potencialov v gozdarstvu. Dolgoletno sodelovanje med GG Slovenj Gradec in OE ZGS Slovenj Gradec je dokaz, da je to mogoče, gospodarjenje z državnimi gozdovi pa je na ta način s strokovnega in ekonomskega aspekta bolj učinkovito. Prihajajoče spremembe gozdarske zakonodaje bi morale zagotoviti optimalno organiziranost gozdarstva, ki bi bila racionalnejša, predvsem pa bolj učinkovita brez birokratskih zapletanj.

Jure Čas je po pogovorih goste vodil po območju PE Žaga in jim ob ogledu izvajanja del pojasnil, kako poteka delo na žagi. Žaga je ena največjih v Sloveniji, njen letni obseg razreza pa znaša okoli 50.000 m³ lesa.

Medved na obisku

Pri rednem obhodu revirja sem na lokaciji v bližini Črnega vrha na Pohorju dne 18. 3. 2011 na borovem drevesu cemprin opazil poškodbe, ki jih je povzročil medved. Medved je verjetno bil srednje velikosti, kajti že v mesecu februarju sem pod Ribniškim jezerom opazil njegove sledi v snegu. Verjetno gre za prehodnega medveda samotarja, ki občasno zaide prek Pohorja.

Jože Jeromel, revirni lovec

Sledi medvedovih krempljev na drevesu na Pohorju

Velikonočna križanka je z geslom **VELIKONOČNO VESELJE, RADOST** nagrade prinesla naslednjim izžrebancem:

- **Tone Ivartnik**, Sele 2, Slovenj Gradec, prejme **knjigo Marjana Jermana Iz pekla**;
- **Marjana Oštir**, Goriška 40, Velenje, prejme **Rezino limone, knjigo kratkih zgodb Milene Cigler**;
- **Štefka Gašper**, Šmartno 50, Šmartno, pa prejme **zbornik Prispevek k zgodovini turizma v Slovenj Gradcu in Mislinjski dolini Jožeta Potočnika**.

Čestitke nagrajencem, ki jih je tokrat izžrebal pisec Računalniških drobtinic Zoran Laznik, in vsem, ki ste križanko pravilno rešili!

Smokve

Martina Cigler

Kar nekako ne morem dočakati poletja, zlasti avgusta, ko se na policah trgovin pojavijo smokve, eden najbolj priljubljenih sadežev; zreli sadež je nebeškega okusa. No, do avgusta je še daleč, do takrat pa se zlasti pozimi tolažim(o) s suhimi smokvami, ki so zelo sladke in temu primerno se pozna tudi na mojih kilogramih. Prav tako so me navdušile smokve, vložene v kompotu.

Pravijo, da so smokvovci rasli že v raju in da sta si Adam in Eva z njihovimi listi zakrila goloto. Smokvovci verjetno izvirajo iz Male Azije in so ena prvih gojenih sadnih dreves. V času faraonov so stari Egipčani smokve zanesljivo že poznali. V Sredozemlje so prišle že dolgo pred starimi Rimljani in Grki. Pravijo, da najstarejši smokvovec, za katerega vemo, raste na Siciliji. Smokve za izvoz na veliko pridelujejo v Franciji, Grčiji, Turčiji in Braziliji.

Vir: <http://www.dodirnime.com/zanimljivosti/bozja-apoteka/>

Kar 83 odstotkov smokve sestavljajo naravni sladkorji, ki so dober vir kalcija in vlaknin, vsebujejo pa tudi vitamine A, B in C. Ugodno vplivajo na prebavo in pospešujejo odvajanje. Energijska vrednost ene smokve znaša približno 30 kcal.

Ker slabo prenašajo transport, kupljene sadeže izberemo brez poškodb in čvrste. Zrele smokve je najbolje takoj porabiti, lahko jih kuhamo, vlagamo v sladkorni sirup, ponudimo narezane s smetanovim sirom ali pa v osvežilnih sadnih solatah. Iz njih lahko pripravimo tudi nadev za pecivo in marmelado. Suhe smokve lahko uporabljamo tako za sladke kot za slane jedi z mesom. Najboljše pa so seveda sveže. Tako, počitnice so pred vrati in ko jih boste uživali si privoščite tudi smokve.

Kmetijstvo in trženje

Urška Gričnik, dipl. ekon.

Boj za preživetje je vedno trši, gospodarstvo pa si po finančni krizi še vedno ni opomoglo. Dejstvo je, da se mora vsak izmed nas v tem času boriti za preživetje, na drugi strani pa je kupna moč manjša kot pred leti. Še več spretnosti od nas zahteva trenutek, ko vstopimo na trg ponudbe in povpraševanja. Če pred desetletjem kmet ni veljal za podjetnika, temveč zgolj za obdelovalca kmetijskih površin, je danes vedno večja nuja, da postane tudi podjetnik. Prav zato se kmetje s svojimi kmetijami vedno bolj odločajo za dodatne dejavnosti, ki bi jim pomagale preživeti oziroma izboljšati trenutno situacijo, hkrati pa omogočile dohodek tudi za naslednje rodove.

A na takšen korak vpliva več dejavnikov. Predvsem so potrebni dobra poslovna ideja, dober poslovni načrt vsaj za obdobje petih let in kapital, ki pa je sestavljen iz domačega vira in drugih virov. Ti viri zajemajo posojila, subvencije države in nepovratna sredstva, ki jih lahko pridobimo v okviru javnih razpisov v programih razvoja podeželja EU. Ponudba na trgu, kamor vstopamo, je zelo velika in hudo konkurenčna, zato je potrebna dobra priprava, da iz svojih zamisli potegnemo samo najboljše. Povpraševanje je kljub krizi in vedno težjim razmeram na trgu dela še

vedno prisotno, vendar moramo ponuditi stvar, ki jo bodo kupci pripravljali kupiti, saj drugače svojih zalog ne moremo prodati. V kolikor nam zaloge ostajajo, ne prinašajo zaslužka, temveč kopičijo nezaželene stroške. Upoštevati moramo, da je za vsak posel potrebna inkubacijska doba, da v svoj posel po navadi vložimo ogromno kapitala, ki bi čez čas moral prinesiti rezultate, drugače vemo, da se naša poslovna ideja ni obrestovala.

Prodajanje je prilagajanje tudi v poslu, za katerega vemo, da ga opravljamo dobro. Vseskozi se moramo prilagajati kupčevim željam, zato moramo najprej ugotoviti, kaj kupec išče, želi. Nadvse pomembno je, da kadar se kmetovalec znajde v vlogi prodajalca, mora kot vsak drug prodajalec naravnati svojo ponudbo tako, da bo zadovoljil kupca in njegovo željo. Samo tako bo lahko preživel na trgu in samo tako bo lahko ohranjal svojo dejavnost. Po drugi strani pa mora vseskozi gledati na sebe, da bo imel s svojo dejavnostjo čim manjše stroške in si ne bo ustvarjal nepotrebnih. Kadar se znajdemo med konkurenco, moramo poznati svoje prednosti in slabosti. Za vse to poskrbimo prej, preden se podamo v posel. Naredimo si dober poslovni načrt, oblikujemo svojo poslovno strategijo, opredelimo prednosti in slabosti svoje dejavnosti. Prav tako moramo poznati tudi priložnosti in nevarnosti trga, konkurence in panoge. SWOT analiza je analiza, s katero lahko zelo dobro napovemo, kakšne so naše pozitivne in negativne lastnosti danes in v prihodnosti. S to analizo zabeležimo prednosti in slabosti, napovedujemo pa tudi priložnosti in nevarnosti, ki se nam lahko zgodijo

takrat, ko bomo svoj posel že vpeljali na trg. Dobro jo je narediti, saj se v primeru, da je slabosti več, posla ni dobro lotiti oziroma slabosti poskušamo odpraviti še pred vstopom na trg.

Po zaključku analiz se preizkusimo v prodaji, ki je ključnega pomena za naš uspeh. Pri prodaji moramo slediti svojemu osebnemu zagonu, potrebna je dobra predstavitev, kar je pri kmetovalcih lahko, saj prodajajo po navadi sami, kar pomeni, da svoj izdelek zelo dobro poznajo in so nanj tudi čustveno navezani. Predvsem zaradi čustvene navezanosti poudarjam da je potrebna pozornost, saj lahko zaradi tega pride do postavitve previsoke cene, kar bi zmanjšalo prodajo. Po drugi strani pa je nevarnost prenizke cene, saj lahko nizka cena izkazuje v očeh kupca tudi nekakovost.

Poponoma normalno je, da kupec našo ponudbo skrbno preuči, preden jo plača. Mi moramo te kupčeve dvome samo pregnati, da si zagotovimo uspeh. Ker kupec niha med tem, ali stvar potrebuje ali ne, je zelo pomembno, da mi znamo argumentirati, zakaj resnično potrebuje naš izdelek. Kapital, ki ga nameravamo vložiti v dejavnost, je po navadi sestavljen iz lastnega kapitala, drugi del pa predstavljajo kapital v obliki zadolževanja (kredit in leasingi) ter nepovratna sredstva. Nepovratna sredstva lahko pridobimo s prijavo na javne razpise pri Ministrstvu za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano ter na druge ustrezne razpise. Kadar se odločimo za takšno obliko financiranja, moramo imeti točno določene cilje, saj bomo samo tako uspešni. Takšna sredstva so dobrodošla, saj spodbujajo kmetijstvo, da

se vseskozi razvija in postaja uspešnejše, kmetu pa pomagajo, da lažje zagotovi kapital za izbrano dejavnost in investicijo.

Prodaja in usmerjanje v dodatne, torej prodajne in proizvodne dejavnosti bosta na kmetiji vedno bolj zaželeni, saj se bodo tako omogočila nova delovna mesta, dodatni zaslužki, potomci pa se bodo vrnili na kmetije. Dobro je torej ohraniti tisto, kar že imamo na kmetiji, odlično pa je dodatno ustvariti zaslužek. Dober kmet, ki zna trdno delati, bo brez dvoma znal prodajati s srcem.

Pogled s Pece proti
Kamniško-Savinjskim
Alpam

Čebelica moja

Besedilo in foto: Janez Bauer

Jutranje sonce se je pokazalo izza pohorskih vrhov in naznanilo lep pomladanski dan. Dan, v katerem se lahko veliko naredi. Tako je pomislila tudi naša čebelica, ko so jo prvi sončni žarki zvabili na brado panja. Mladina v panju že sitnari in čim prej jim mora prinesiti kapljico vode. Odletela je visoko nad čebelnjak in se razgledala naokoli.

Na bližnji njivi je zagledala veliko kapljic jutranje rose, kar čakale so, da vsaj eno odnese v panj. Spustila se je do kapljice in si pričela polniti želodček. Res nekam čudno diši, pa bo že dobra, si je mislila. Nevede, v skrbi za lačno in žejno družino, se je napila strupenega škropiva. S polnim želodčkom je hotela čim prej poleteti proti panju. Pa se ji je nekam zavrtelo v glavi, kar ni šlo več v zrak. Uh, staramo se, si je mislila. Sem si preveč natovorila, bom malo počila. Tako je malo počila, pa čez čas ni bilo nič bolje. Vse bolj je bila utrujena, meglilo se ji je pred očmi, tako da se je zvila v klobčič in zaspala. Zaspala za vedno. Strupeno škropivo jo je prikrajšalo za to pridno, delovno življenje.

Žalosten uvod, ki pa je še ena resnica našega čebelarskega poklica. Veliko raje bi pisal o cvetoči pomladi, o silovitem čebeljem razvoju in o rojih, ki vise na vejah okrog čebelnjakov.

Pa je kot strela z jasnega prišla med vse nas vest o velikem pomoru čebel v Prekmurju. Čebelarji so izgubili polovico svojih čebeljih družin. Čebele so pomrle ob paši na oljni repici na poljih, kjer je razvito intenzivno kmetijstvo. Pri takem kmetijstvu pa je

prisotno tudi veliko škropiv, bolj ali manj strupenih za ljudi in živali. Čebele so na cvetočih poljih prisotne predvsem zaradi opravevanja. Za polovico večji pridelek dobimo ob dobrem opravevanju čebel. Tega se v tujini zelo dobro zavedajo in zato s pogodbami in plačilom vabijo čebelarje, naj pripeljejo svoje čebele na polja in sadovnjake. Seveda v tistem času ni ne duha ne sluha o kakem škropljenju in uničevanju čebel. Tam so zadovoljni tako kmetje kakor tudi čebelarji. Kako pa pri nas? Naša polja se z veseljem polivajo s škropivi. Kot da to ne bi bilo dovolj, se celo seme namaka v strupenih

brozgah in nato seje po poljih. Se reče, da se seme "tretira", lepše se sliši, kot pa bi rekli, da se zastruplja. Veliki kemijski koncerni obvladujejo tako kmetijstvo kot tudi državne ustanove, da veselo predpisujejo na tone škropiv, ne glede na to, kaj nam povzročajo. Prišli smo tako daleč, da moras zastrupiti svojo zemljo, če hočeš dobiti subvencijo. Nihče pa se ne vpraša, kam to vodi? Ali je tistih nekaj kilogramov pridelka res vrednih več kot naš človek?

Čebela je eden prvih pokazateljev sprememb naravnega okolja. Vsako poslabšanje se najprej vidi na čebelji družini. To bi moral biti velik opozorilni znak za človeštvo. Umiranje čebel pomeni tudi umiranje človeštva, če ne zdaj, pa v prihodnosti. Kar pomislite, koruzno seme namakamo v smrtonosnem škropivu! Iz tega semena zraste koruza in koruzni storži še vedno vsebujejo nekaj tega škropiva. Te koruzne storže nato oluščimo in koruzo zmeljemo, naredimo iz njega koruzne kosmiče, ki jih naši otroci veselo pojedjo za zajtrk.

Le kam ta svet drvi? Dajmo že enkrat poslušati čebelo!

Evropski teden cepljenja 2011

23.–30. april 2011

PREPREČI-ZAŠČITI-CEPI

Metka Horvat, dr. med., spec. higijene,
Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

European
Immunization
Week

Prevent Protect Immunize

Letos že šesti evropski teden cepljenja po vrsti nadaljuje s sporočilom, da je v luči preprečevanja bolezni in zaščite življenja cepljenje za vsakega otroka izredno pomembno. Cepljenje je pomemben javnozdravstveni ukrep, ki pripomore k zniževanju tako obolevnosti za določenimi nalezljivimi boleznimi kot smrtnosti. Zaradi cepljenja letno preživi več kot tri milijone ljudi po vsem svetu, milijonom pa je prihranjeno trpljenje zaradi bolezni in invalidnosti. V Evropi še vedno obstajajo bolezni, ki bi jih s cepljenjem lahko preprečili. Ker je v številnih evropskih državah za določeno boleznijo cepljenih manj kot 95 % prebivalcev, se lahko bolezni spet pojavijo. Po oceni Svetovne zdravstvene organizacije v evropski regiji za boleznimi, ki se jih lahko prepreči s cepljenjem, še vedno umre okoli 32.000 otrok.

Na Koroškem ostaja, skladno s Programom imunoprotekcije in kemoprotekcije, visoka precepljenost predšolskih otrok in šolarjev – obveznikov za cepljenje. Dobra precepljenost je rezultat strokovnega dela pediatrov, šolskih in družinskih zdravnikov ter medicinskih sester, ki staršem nudijo ustrezno informiranje pred cepljenjem. Pomembno vlogo pa ima seveda odločitev staršev, ki presodijo, da je cepljenje otroka koristno in potrebno ter se zavedajo svoje odgovornosti za zdravje otroka. Zavod za zdravstveno varstvo Ravne ima pri cepljenju pomembno vlogo: izvaja regionalno koordinacijo cepljenja, daje strokovno podporo cepiteljem in usmerja svoje aktivnosti v osveščanje ljudi o

koristnosti cepljenja. V ambulantni Zavoda se izvajajo cepljenja zaradi določenih bolezni in stanj, imenovanih medicinska indikacija: npr. virusni hepatitis, presaditev kostnega mozga, osebe brez vranice, cepljenja proti steklini ter določena samoplačniška cepljenja, npr. proti klopnemu meningoencefalitisu, gripi, hepatitisu A in B, rumeni mrzlici in ostala potrebna cepljenja za potnike v mednarodnem prometu.

Prav te tople pomladanske dni pa je največja pozornost namenjena cepljenju proti klopnemu meningoencefalitisu, saj je Koroška eno izmed območij v Sloveniji, kjer je okuženost klopotov visoka. Na ZZV-ju še iščemo načine, kako zvišati precepljenost proti tej bolezni in s tem zmanjšati breme zdravljenja kot tudi možnih dolgotrajnih posledic po preboleli bolezni.

Na spletni strani Inštituta za varovanje zdravja RS preberite: S cepljenjem do zamejitve in izkoreninjenja smrtonosnih bolezni.

Svetovni dan gibanja, 10. maj 2011

"Mesec maj – mesec, pešačenja in kolesarjenja"

Gregor Švetak, dipl. san. inž.,
Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Glavni cilj svetovnega dneva gibanja je ozaveščanje splošne javnosti o pomenu telesne dejavnosti za zdravje. Zadostna telesna dejavnost je namreč varovalni dejavnik zdravja, saj vpliva tako na telesno kot duševno zdravje in kvaliteto življenja. Telesna vadba varuje pred večino kroničnih nenalezljivih bolezni, krepi kosti in mišice, vzdržuje psihofizične in funkcionalne sposobnosti telesa, pripomore k zmanjšanju stresa in depresije ter pomaga pri povečevanju samozvesti. Za nastanek danes najbolj pogostih bolezni – bolezni srca in ožilja, rak in sladkorna bolezen (kronično nenalezljive bolezni) – so namreč poleg genetskih dejavnikov tveganja, spola in starosti pomembni tudi dejavniki nezdravega življenjskega sloga. Pri tem ima veliko vlogo prav telesna nedejavnost.

Inštitut za varovanje zdravja RS v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za šolstvo in šport želi ves mesec poudarjati pomen gibanja za zdravje ljudi vseh starostnih skupin. Skupaj želimo doseči, da bi se čim več gibali v obliki **transportnega gibanja** (npr. pešačenja ali kolesarjenja v šolo, službo, ali po opravkih) in/ali v obliki izvajanja prostočasnih rekreativnih dejavnosti, povezanih s hojo ali kolesarjenjem (npr. samostojno sprehajanje, kolesarjenje, udeleževanje raznih pohodov in kolesarskih izletov). Po priporočilih Svetovne zdravstvene organizacije pri odraslih zadošča izvajanje tridesetminutne zmerne telesne/gibalne dejavnosti vsaj petkrat tedensko. Za otroke in mladostnike se priporoča vsaj ena ura zmerne telesne/gibalne aktivnosti vsak dan. V večini primerov to najlažje dosežemo z vsakodnevnim rednim pešačenjem in/ali kolesarjenjem. Vsaj dvakrat na teden se vsem starostnim skupinam dodatno priporoča tudi izvajanje vaj za mišično moč, gibljivost in zdravje kosti.

Več na spletni strani Inštituta za varovanje zdravja RS
http://www.ivz.si/Mp.aspx?ni=0&pi=1&_id=1596&_1_PageIndex=0&_1_groupId=225&_1_newsCategory=&_1_action=ShowNewsFull&pl=0-1.0.

ZZV Ravne v sodelovanju z območnimi zdravstvenimi domovi, številnimi nevladnimi organizacijami in društvi tudi letos organizira tradicionalni pohod na Uršljo goro "Koroška v gibanju brez tobaka", ki bo v nedeljo, 29. maja 2011. Vljudno vabljeni!

Tujek v požiralniku

Martina Sušec Valentar,
dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Foto: Marinka Dretnik

Tema za članek se mi je porodila, ker sem imela v dežurstvu med velikonočnimi prazniki primer, ko se je psu "zataknila" kost oziroma hrustanec v požiralniku. Na vprašanje, zakaj živali zaužijejo tudi predmete, ki jih ne štejemo med hrano in so preveliki, da bi normalno prešli skozi prebavila, ne poznamo odgovora. V mojem primeru se je pes med hranjenjem oziroma med grizenjem kosti razburil, začel lajati in po nesreči je pogoltnil kost. Lastniki so bili v tem trenutku doma in so lahko hitro ukrepali. Psi pa pripeljali na našo postajo, kjer smo mu nudili ustrezno pomoč, tako da se je vse skupaj zanj srečno končalo. Med predmeti, ki jih zlasti "obožujejo" psi, so najpogostejše igrače, kosti, kuhinjske krpe in drugo. Mačke imajo ponavadi "raje"

vrvice ali različne bleščeče predmete. Kadar tak tujek povzroči neprehodnost prebavil, lahko to pomeni življenjsko nevarno stanje. Tujki se lahko zaustavijo v različnih delih prebavil. Najpogostejše gre za požiralnik, želodec in tanko črevo. Najpogostejši znak za tujek, ki je povzročil neprehodnost želodca ali tankega črevesa, je bruhanje. Poleg bruhanja postanejo prizadete živali neješče, imajo napeto trebušno steno in močno zmanjšano prebavno motoriko. V nekaterih primerih se pojavi tudi slinjenje. Spremembe opazijo skrbniki tudi na iztrebkih: ti so drugačne barve, trdote in tudi količine. Telesna temperatura se pogosto zviša, zlasti pa tedaj, ko tujek deluje na steno prebavil in jo predre. Tujke diagnosticiramo na podlagi klinične slike, poslužujemo pa se tudi rentgenskega slikanja in endoskopije. Uporaba endoskopa v veterini omogoča najnaprednejšo diagnostiko bolezni prebavil. Z endoskopsko preiskavo prebavil največkrat ugotovljamo različna vnetja, razjede, tujke in novotvorbe. S pomočjo endoskopa smo uspeli odstraniti tujek iz požiralnika tudi v našem primeru, psu pa smo predpisali ustrezno terapijo in dieto. Trenutno okreva v domači oskrbi.

Mislinjčani praznovali praznik dela v Završah

Mirko Tovšak

Planinsko društvo Mislinja je pred 28 leti pričelo pripravljati vsakoletna prvomajska srečanja Mislinjčanov v Završah. Prva srečanja, ki so bila pod košato lipo pri cerkvi sv. Vida, so bila po številu obiskovalcev bolj skromna, pa tudi veliko nasprotovanj je bilo takrat med politiki, da bi poleg vsakoletnega prvomajskega srečanja na Kremžarici v takratni občini Slovenj Gradec organizirali še posebno prvomajsko srečanje za gornji del Mislinjske doline. Organizatorji so kljub temu vztrajali, poseben pomen pa je dobila ta prireditve ob ustanovitvi nove lokalne skupnosti Občine Mislinja. Domačini se radi udeležujejo teh srečanj, saj niso nikoli namenjena političnim nabojem, so le odraz dobre volje občanov, da se vsaj enkrat letno dobijo na enem mestu, se družijo, med sabo pokramljajo in tako pokažejo tudi svojo pripadnost lokalni skupnosti, ki šteje nekaj nad 4.800 občanov. Tudi letos je bilo tako. Planinci so ob finančni pomoči Občine Mislinja in v sodelovanju z

domačim Kulturnim društvom Završe pripravili že 28. srečanje na prireditvenem prostoru pod osnovno šolo. Vreme jim je bilo tudi letos naklonjeno, saj je v času prireditve sonce kar prijetno grela udeležence, dež pa je šele popoldne, ko so se domačini že razšli, osvežil Završe z okolico. Veliko domačinov se popoldne poda še na Graško goro, kjer podobno srečanje pripravljajo Velenjčani, ostali pa se po krajših postankih na gostoljubnih domačijah domačinov iz Završ vrnejo na svoje domove. Slavnostni govornik na letošnji prireditvi je bil novoizvoljeni župan Občine Mislinja Franc Šilak, ki v svojem nagovoru ni pozabil pozvati Mislinjčanov k enotnosti in skupnim prizadevanjem za razvoj Mislinje z okolico. S svojo skromnostjo in voljo pomagati slehernemu občanu je že na začetku svojega mandata pridobil srca domačinov in verjamemo, da mu bo na njegovi poti uresničevanja zastavljenih ciljev to tudi uspelo.

Praznovanje 1. maja na planinskem domu Košenjak

Vančy

Že vrsto let zapored organizira Planinsko društvo Dravograd praznovanje 1. maja na planinskem domu pod vznožjem Košenjaka (1500 m in še nekaj drobiža). Bolj vztrajni Dravograjčani se odpravijo iz doline že zarana zjutraj. Kulturni program se je pričel opoldne pred planinskim domom. Vodila in povezovala ga je Jožica Heber, predsednica planinskega društva Dravograd. Slavnostna govornica je bila županja občine Dravograd Marijana Cigala. Sam sem s pohodniki delil svoje razmišljanje o praznovanju 1. maja. Sodelovala sta še ansambel Stare sablje in Godba na pihala Ojstrica, za zabavo pa je igral ansambel Tipi. Vmes je tu in tam malo poškropilo, a kot se za praznik spodobi, je le prevladalo sonce. Kot da bi še ono hotelo pregnati ne preveč obetavne politične napovedi letošnjega praznika dela.

Kljub ne preveč obetavni vremenski napovedi se je na praznovanju zbralo lepo število ljubiteljev gora, kar 700 jih je prišlo.

1. maj, praznik ...

Tako sem pričel svoj zapis, a že po prvih besedah mi je pero zastalo. Da, tako je včasih bilo, to je bil res velik praznik, praznik dela in vseh delavcev vse od svobode naprej. Mogočno so plapolale zastave na postavljenih, obeljenih in s številnimi pisanimi trakci okičenih mlajih. Na predvečer so na hribih zagoreli kresovi prazniku na čast. Strelci so v ranih jutranjih urah v salvah streljali iz možnarjev in godbe so igrale vesele koračnice za budnico, da bi vsi delovni ljudje ja ne pozabili, da se pričena najboljši spomladanski praznik, 1. maj. Nato pa smo odšli na priljubljene točke širom po Sloveniji praznovati s

pesmijo na ustih in z radostjo v srcih vsi delavci, še posebej otroci, saj smo čutili, kako so naši starši in vzgojitelji prav praznično razpoloženi. Pa kaj, ali danes ni kresov, tudi z možnarji strelci gotovo še znajo! Godbeniki z boljšimi instrumenti lahko še lepše zaigrajo. Le mlajev je res vedno manj postavljenih in mi v srcih vedno manj veselo proslavljamo. Kot da bi tisti radostni vetrč prenehal in naša zastava ne plapola razigrano. Delo, tista največja z ustavo slehernemu državljanu zagotovljena pravica, je izgubilo veljavo. Tako so z njim izgubili tudi delavci. Tisti, ki so delovna mesta še ohranili, se jih s strahom krčevito oklepajo in pristajajo na ponižujoča izsiljevanja kapitala željnih oblastnikov. V bojazni, ali jim še sploh plačujejo socialne prispevke, pa četudi so v državni firmi. Še težje je njim, ki so delo izgubili in trkajo na vedno več zaprtih vrat. Pristali so na cesti in so po sili razmer kot romarji. Pa ne romarji v sveta mesta ali proti mogočnim katedralam, romarji od zavodov za zaposlovanje do socialnih služb, pa napoteni proti Rdečemu križu ali Karitasu po tiste pakete za lajšanje največjih stisk, vsaj za nujno preživetje. Ni kaj praznovati! Šla je delavka pri 48 letih, ko je izgubila službo in nikakor ni mogla najti nove, na zavod za zaposlovanje. Uradnik jo je

potolažil z besedami: "Pa, kaj če ni službe, se boste pa družini bolj posvetili!" "Ja, včasih bi to bilo prelepo, danes je prepozno. Komu naj se posvetim. Mož na terenu gara od jutra do mraka, toliko da prinese delovne obleke oprati. Sin je doštudiral, že zdavnaj bi se moral osamosvojiti, če pa ne dobi službe, da bi lahko začel na svoje. Prej pa sem morala podpisati, da ne bo več otrok, če sem hotela službo obdržati." Ni kaj praznovati! Mladim ... kot bi jim nekdo ugasnil tisti vetrč, da bi njih zastavica bolj veselo zaplapolala. Delu bo potrebno vrniti čast in vrednota poštenega dela naj bo res vrednota. Tako bodo mladi dobili nov zagon, starejši pa zasluženo plačilo. In vsi bomo ponosno praznovali 1. maj, praznik dela in vseh delovnih ljudi.

Knjižnica v Podvelki v novih prostorih

Besedilo in fotografije: mag. Jože Marhl

Župan Anton Kovše in predsednica Vaške skupnosti Podvelka Mateja Par sta odprla knjižnico

Ljubiteljem pisane besede v občini Podvelka se je letos konec aprila uresničila dolgoletna želja. Enota Knjižnice Radlje ob Dravi v Podvelki, ki je do sedaj delovala v premajhnem in nefunkcionalnem prostoru, se je preselila v nove, za knjižnico načrtovane prostore, katerih skupna velikost je 150 kvadratnih metrov in so v večnamenskem objektu v Podvelki. V knjižnici, ki bo obogatila kulturno dogajanje v občini, bodo poleg osnovne dejavnosti med drugim še različne razstave, predstavitev literarnih del, različna predavanja, glasbeni nastopi, kotiček za najmlajše in drugo. Zbrane je na slovesnosti ob odprtju knjižnice pozdravila in nagovoril predsednica sveta Vaške skupnosti Podvelka Mateja Par: "Danes je tudi za nas, člane vaške skupnosti, poseben dan. Veseli in ponosni smo, da smo tudi v Podvelki dobili nove knjižnične prostore, v katere verjamem, da boste, dragi krajan in krajanke, še raje zahajali." Prebrala je tudi pozdravno pismo direktorice Knjižnice Radlje ob Dravi Slavice Potnik, ki se slovesnosti ni mogla udeležiti: "V Podvelki je z odprtjem nove knjižnice osnovni prostorski pogoj izpolnjen v vseh vidikih. Obiskovalcem knjižnice je tako omogočen

enostaven dostop do pregledne knjižnične zbirke, dostop do medmrežja in s tem do vseh prosto dostopnih elektronskih podatkov in nekaterih naročenih elektronskih baz, v knjižnici je urejena čitalnica z revijami za odrasle in otroški kotiček z igračami. Srečali se bomo tudi na prireditvah in pri dejavnostih, ki jih bomo sedaj lahko izvajali." Župan Anton Kovše, ki je bil slavnostni govornik, je med drugim povedal: "V dobri knjigi je več pravega bogastva kot v dobri banki, saj nam knjiga posreduje izkušnje, znanje in razumevanje. Zato sem ponosen na kosček zapisanega zaklada, ki ga imamo sedaj tudi pri nas." Občina Podvelka je bila tudi investitor knjižničnih prostorov in njihove opreme. Svečanost, ki jo je povezovala Slavica Pečovnik Urh, so s pestrim kulturnim programom obogatili učenke in učenci OŠ Brezno-Podvelka: Nina Veronik, Špela Ribič, Martina Štelcer in Kaja Hohnjec z literarnimi vložki, Kaja Hohnjec s klavirjem, Aja Žavcer s flavto, Kristjan Štelcer s kitaro ter brata Jaka in Žan Kočunik, ki sta v duetu zaigrala na kitaro in harmoniko. H kulturnemu programu sta prispevali tudi dijakinji Lucija Harum s petjem in Tjaša Pečovnik z literarnim prispevkom. Za zabavni zaključek tega velikega dogodka so poskrbeli ansambel Duo Classic in vaški muzikant Ofič. Ob tej priliki so postavili tudi mlaj.

Rokoval sem se s svetnikom

Leopold Korat

Letos januarja je minilo enaindvajset let, ko sem skoraj cel mesec preživel v "večnem mestu" Rimu. Napol študijski dnevi so hitro minili. Dopoldne smo imeli predavanja, seminarje in srečanja s teologi ter laiki tega mesta, kjer je center katoliške Cerkve. V Rimu je končal svojo zemeljsko pot največji apostol in misijonar sv. Pavel. Prav tako tudi sv. Peter, prvi papež v zgodovini Cerkve. Tako so danes v tem mestu tudi mnogi drugi centri in samostani, posamezni narodi imajo tam svoje univerze, fakultete in svoje domove za študente. Slovenci imamo tam dom Slovenik, ki ni pomemben samo za študente teologije, pač pa za mnoge, ki poromajo v to mesto. V programu našega bivanja v Rimu smo vsaj "med vrsticami videli" Janeza Pavla II. in si želeli srečanja z njim. Ko smo najmanj pričakovali, je v sredo proti večeru prišlo sporočilo, da bomo v četrtek zjutraj somaševali s svetim očetom. Postali smo kot majhni otroci, ki nekaj z vso nestrpnostjo pričakujejo. Začeli smo si

čistiti čevlje, pripravljati obleko, zlagati liturgična oblačila. Noč je minila bolj ali manj svetlo, saj smo vsi težko pričakovali jutro. Že ob peti uri smo se podali na Trg sv. Petra v Vatikan. Po stopnicah, mimo vsaj treh kontrol, smo prišli v veliko dvorano (ki jo lahko večkrat vidimo na TV). Tam smo iz vrečk vzeli v roke vsak svojo albo (belo oblačilo pod mašnim plaščem). Tu smo se oblekli (bilo nas je trinajst slovenskih duhovnikov) in tiho vstopili v papežovo zasebno kapelo. Najprej smo pred oltarjem zagledali papeža v beli obleki, kako kleči pred oltarjem in moli. Levo od njega je bilo vsaj sto belih božičnih zvezd. V kapeli smo bili Slovenci in ena družina iz Sirije. Po sveti maši smo se postavili pred knjižne omare v veliki dvorani pred kapelo. Papež je po nekaj trenutkih prišel do nas in stopil k vsakemu posebej. Vsakega je nekaj vprašal. Mene, od kod sem, iz katere slovenske škofije. Ko sem mu povedal, da iz Maribora, je najprej dejal: "O, iz Maribora, tam škof Grmič!" Za spomin na srečanje mi je dal v roke zelo lep rožni venec, bil je četrtek, 21. januar, ob 7. uri zjutraj. Takrat še slutil nisem, da sem se rokoval s svetnikom. Danes, ko tako radi razmišljamo, da so bili svetniki neka zasanjana bitja ali pa jih sploh ni bilo, je tako srečanje še kako pomembno. Že izvolitev tega slovanskega papeža (po

rojstni dan v Postojni na srečanju z njim, nikoli ne bo pozabil tega dne. Cel dan smo preživali v pričakovanju, veselju, petju in srečanju s svetim očetom. Kako preprosto je takrat zaklical: "Papež ma vas rad!" Kako čudovito je bilo, ko so mu slovenska dekleta in fantje okoli vratu ovili venec iz solzic. Kdo ne bi zavriskal in zapel za njegov rojstni dan!? Ko smo zapeli angleško, nas je popravil: "Sem mislil, da ste Slovenci ..." Takrat pa je še bolj mogočno in slovesno zadonelo: "Vse najboljše za te, vse najboljše za te ... Tristo kapljic, tristo let, Bog nam daj na svet živeti ..." Nepopisno lep je bil ta dan, ko je bil med nami svetnik. Ko se je papež Janez Pavel II. poslavljaj od zemeljskega življenja, je na trgu svetega Petra trepetala in molila množica romarjev z vsega sveta. Veliko mladih je bilo med njimi, ti so vzklikali: "Santo subito!" (svetnik takoj!). tisti večer, v soboto, 2. aprila, pred belo nedeljo sem se odpeljal v mesto. V mnogih srcih je bila bolečina, utrnila se je prenekatera solza. Za verne in neverujoče je bil čas nekega slovesa, odhajal je oče našega časa, "Peter" sodobnega sveta, prijatelj vsem ljudem, vsem veram. Danes se veselimo, saj nas ni zapustil. Med nami živi in bo živel kot svetnik. Na prvi maj, na belo nedeljo, nedeljo Božjega usmiljenja, bo proglašen za blaženega. V času svojega

400 letih je bil prvi, ki ni bil Italijan) je bila nekaj posebnega. Ko so množice na trgu, ki so čakale na beli dim iz Sikstinske kapele, slišale za ime Wojtyła, so mislile, da prihaja iz Afrike. Z nami Slovenci tega papeža veže kar nekaj stvari. Najprej, da je Slovan. Da je za našo osamosvojitve naredil in podpisal kar nekaj dokumentov. Da je prišel dvakrat med nas, da je Slomška razglasil za blaženega. Nihče, ki je bil na papežev

papeževanja je sam razglasil 483 svetnikov in 1345 blaženih. Srečni smo lahko, da smo ga imeli, veselimo se njegove razglasitve za blaženega. Sam pa imam v srcu veliko hvaležnost, da sem mu lahko stisnil roko, da sem se rokoval s svetnikom, da lahko te nepopisne trenutke podelim z vsemi, ki boste prebrali ta zapis o papežu Janezu Pavlu II. – Velikem.

V Domu Hmelina so praznovali

Anja Vajde

V petek, 6. maja 2011, je bilo v Domu Hmelina, domu za starejše občine v Radljah, veselo in praznično. Ponosni so na svoje že tretjo leto obstoja in uspešnega delovanja doma in seveda so to tudi temu primerno proslavili. Uvodoma je vse goste, stanovalce in zaposlene pozdravila direktorica doma Silva Duler, sledil pa je bogat kulturno-glasbeni program. Z obiskom so slavljenke počastili prijatelji iz Ruš, Ruški frajtonerji, zapel je domski zbor Kar bo, pa bo ter duet saksofonov GŠ Radlje – Vojko Trnjek in Matevž Zupančič. Vse skupaj je obogatil še literat Vančy iz Dravograda. Resnično naklonjenost lahko pokažemo že z najmanjšim darilom in najbolj dragocene so stvari, ki prihajajo s prijateljstvom. Vsi prisotni smo dokazali, da ima Dom Hmelina veliko prijateljev, in smo na koncu v veselem vzdušju tudi skupaj zapeli tisto najbolj znano rojstnodnevno: "Vse najboljše ...". Nato je vodstvo doma Hmelina goste popeljalo v knjižnico, kjer so stanovalci predstavili svoja ročna dela, ki so jih izdelovali že od zime naprej. Vse najboljše slavljenku in še na mnoga leta!

Ruški frajtonarji in povezovalka skupaj s stanovalci in vsemi prisotnimi veselo prepevajo

Predstavljamo vam

Pogovor z upokojenim strojevodjo Adolfom Pečolerjem

Besedilo in foto: Vančy

Ko tako mineva čas, se vse bolj odklikajo spomini, ko so po naših tirih še sopihale parne lokomotive, ki so kot pogonsko gorivo kurile premog. Je pa tudi vedno manj še živečih mojstrov, ki so upravljali s temi lokomotivami – strojevodij. Pa sem ga našel, pravega strojevodjo, Adolfa Pečolerja. Možakar sicer šteje že sedem

desetletij, a je še vedno čil in nasmejan, kot se ga spominjam iz časov, ko je še upravljal parne lokomotive. Posebej razveseljivo je še to, da je Dolfi obdarjen z izredno dobrim spominom. Obiskal sem ga na njegovem domu; tik nad železniško postajo v Vuhredu si je postavil lepo hišo. Ko mi je pripovedoval o tistih časih, se mu je veselo razvedril obraz, iz oči pa kot da bi se mu sipale drobne žareče iskrice.

„Najprej sem se v Mariboru v ŽiŠ-u izučil za ključavničarja mehanika, nato pa sem se zaposlil na železnici. Moje prvo delovno mesto je bilo v železniških delavnicah, od tam sem po dveh letih presedlal na železna kolesa. Napravil sem izpit za kurjača parne lokomotive in po dveh letih, ko

so videli mojo prizadevnost, so me poslali v šolo za strojevodje, ki sem jo uspešno opravil. Tako sem potem od leta 1966 pa vse do upokojitve leta 1993 upravljal vse vrste parnih in dizelskih lokomotiv. Od leta 1971 pa do leta 1976 sem bil obenem strojevodja in vodja kurilnice v Otiškem Vrh pri Dravogradu. Takrat je bil Dravograd pomembno železniško križišče. V kurilnici je bilo zaposlenih 14 delavcev, strojevodje, kurjači, podkurjači in premogarji, ti so opremljali lokomotive s premogom in čistili pepel iz kurišč. Tu je bila tudi obračalna naprava, kjer so obračali z zalogovnikom za premog opremljene lokomotive, da so bile takoj zopet pripravljene za vožnjo z dimnikom naprej, ker je lokomotiva tako imela višjo dovoljeno hitrost vožnje.“

Vam je ostala vožnja po Savinjski progi Dravograd–Velenje dobro v spominu?

"Ja, to je bila zelo specifična proga z ostrimi loki in z velikimi vzponi in padci. Bolj nerad se spominjam vožnje zadnjega tovrnega vlaka, ki sem ga prav jaz peljal iz Velenja proti Dravogradu. Ljudje so stali ob progi in mahali, videl pa sem, da so mnogi tudi jokali. Tu, mislim, da je vodstvo železnice napravilo napako, pa gotovo še kje – na primer s tistim 'ukinjanjem nerentabilnih prog'. No, nato sem leta 1975 iz Otiškega Vrha odpeljal zadnjo parno lokomotivo v Maribor. Tako se je končala vožnja parnih lokomotiv na Koroški progi. Leta 1977 pa je odpeljala svečano okrašena lokomotiva proti Kidričevem in to je pomenilo tudi konec parne vleke v Sloveniji. Ostalo je le še nekaj manjših parnih lokomotiv, ki so opravljale le hišni premik znotraj posameznih tovarniških obratov. Opravil sem izpit za strojevodjo dizel lokomotiv in nato še za motorovodjo Fiatovega motornika; ti še danes vozijo po Koroški progi."

V šali sem ga vprašal, če se mu še kaj stoji po železnici, misleč, da mi bo odgovoril, da je že zdavnaj pozabil na tiste čase. Pa me je presenetil.

"A veš, da včasih pa še. Pa vzamem kako fotografijo in obudim te spomine (res ima zelo veliko slik in vse opisane, pa tudi za vsako se še spominja, kdaj in kje je nastala; op.

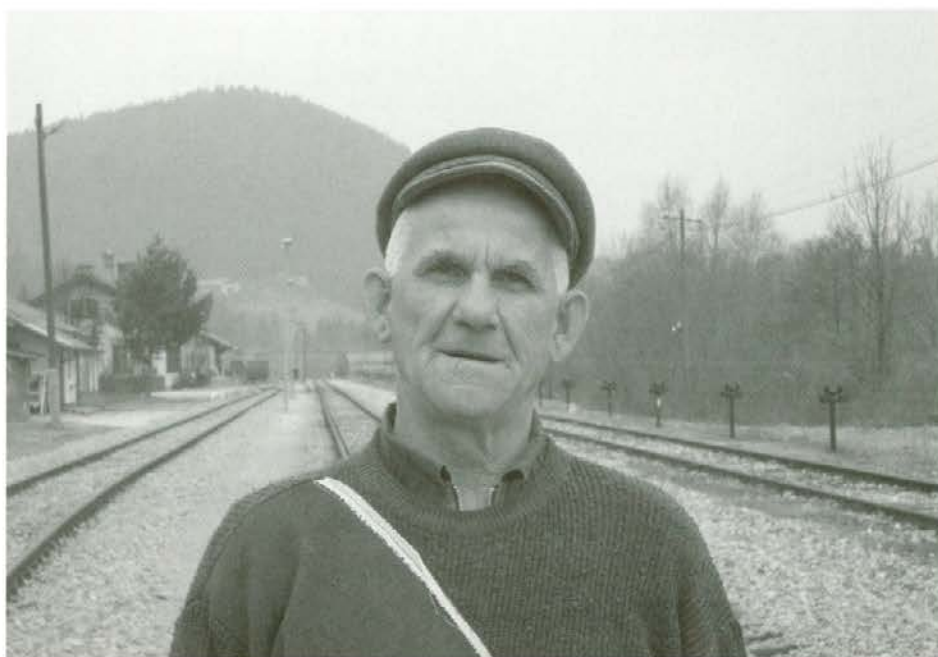
p.). Če pa se mi še bolj stoji, stopim tukaj na rob pred hišo in, vidiš, železnica je tu pred mano. Veš, preživeti celo delovno dobo na železnih kolesih se ti še kar zaje pod kožo!" je rekel Dolfi in se veselo nasmehnil. Zdelo se mi je, da ga še vedno vidim, kako vedro zre dol pri tistem okencu s parne lokomotive, iskre pa veselo švigajo iz dimnika.

Hotel sem mu še čestitati za 15. april, dan železničarjev, pa me je hitro popravil, da je sedaj praznik slovenskih železničarjev 2. junij, dan, ko je prvi vlak pripeljal v Maribor. Napravila sva še nekaj posnetkov ob železnici, njegov brat pa nama je predvajal video filmček, ko je Adi skozi Vuhred peljal muzejski parni

vlak. Poslovil sem se in mu zaželel še veliko zdravih let in na veselo praznovanje 2. junija.

Adi Pečoler, ko je bil še strojevodja, in danes

Parna vleka na Koroškem

Vančy

„Na železnici sem se zaposlil leta 1962, to je bilo še v času, ko je na koroški progi kraljevala parna vleka vlakov. Lokomotive so za svoj pogon hrustale premog, in če so bile z njim zadovoljne, so veselo puhale lepe svedraste oblačke dima. Ob strani izpod kolesja jim je tu in tam še švistnilo malo pare, samo malo, tako za vzorec, ki pa se je takoj veselo porazgubila vzdolž vagonov. Ti so poslušno drdrali za *hlaponjačo*, ki je še pogosto piskala u-u hu u-u. Piskala je ob vseh znakih, ki so ji to določali, pa tudi če je strojevodja kje v bližini proge opazil ljudi, ki so delali na njivah ob progi. Vsi so se zravnali, ženske so si obrisale roke v pisane predpasnike in veselo pomahale, otroci pa sploh so mahali vlakom v pozdrav, še ko je ta z zadnjimi vagoni že zdavnaj izginil za ovinkom. Seveda pa pisk ni bil namenjen samo zunanjim opazovalcem, zdrnil je tudi potnike v vlak, da so pogledali, komu piska, še sami pomahali skozi zamegljene šipe, če pa je bilo zunaj dovolj toplo, so

pomagali vlakom pri zmanjševanju hitrosti ali ustavljanju. Ko pa je vlak zopet želel nadaljevati vožnjo, je strojevodja s parno piščalko dal znak za popustitev zavore, zavirači so *odšraufali* zavore in vlak je speljal.“

S tem je Adolf obudil spomine na minulo romantiko. Generacije mlajših pa to tako lahko vidijo le še pri muzejskem vlakom ali v filmih. Sam pa se spominjam svojih zgodb ... Potovanje z vlakom je bilo včasih res neko posebno doživetje. Že potovanja nasploh so bila bolj redka, pri vlakom s parno vleko pa se je nasitilo še eno od čutil: vonj, kajti vlak je bil ves prepojen z vonjem. Rekli smo: "Ah, kako lepo diši po vlakom." Dedek mi je pripovedoval, da nekdanj niso tako mahali vlakom. Ko je bil še novost, so ženske, ki so kje ob železnici žele, zagnale srpe po tleh in se skrile, češ: "Kako žari in se kadi, gotovo je kaj z vragom v *žlahti*!" Vagoni na naših 'stranskih' progah so imeli seveda še lesene klopce, narejene iz drobnih lat, na vrhu nad sedeži pa poličke za prtljago. Če je bil bolj nizek pritisk ali mogoče ne ravno pravi premog, se je kadilo po celem vlakom in iz dimnika lokomotive so se sipali kar celi oblaki saj, ki so v sušnih obdobjih večkrat povzročile požare na travnikih in obrobjih gozdov ob progi, čeprav so bile lokomotive opremljene z napravo, ki naj bi z vodno

15. aprila je bil dan železničarjev. V Mariboru je bilo veliko slavlje. Udeležili smo se ga vsi železničarji, ki smo bili na ta dan prosti, in seveda še veliko drugih občanov od blizu in daleč. Bilo je izjemno svečano, plapolale so zastave, igrale železničarske godbe, nastopali pevski zbori, vsi so bili v lepih železničarskih uniformah, ki so bile enotne v celi Jugoslaviji. Delavci jubilanti so prejeli značke: bronaste za deset let neprekinjenega dela na železnici, srebrne za dvajset in zlate za trideset let. Poleg zlate je jubilat prejel še dragoceno žepno uro z vgravirano lokomotivo. Tam so trem strojevodjem podelili tudi izredna priznanja, ki so jih imenovali železničarsko zlato krilato kolo in sicer za prevoženih milijon kilometrov brez kvara v minulem obdobju. Brez kvara je pomenilo, da jim tudi pri prevoženih kilometrih ni ostala nikoli, res nikoli, lokomotiva na progi in prav vsak vlak je prispel na svoj končni cilj. Rečem vam, to so bili res pravi mojstri in lokomotiva jim je bila dragocena kot srce. Dva od teh nagrajencev sem pozneje večkrat srečeval, ker sta upravljala tudi potniške vlake na Koroški progi. Njuna posebnost je bil že njun točen prihod na postajo. Vlak je ob odhodu iz Maribora lahko imel že celih 20 minut izhodne zamude, a je ob prihodu v Dravograd že bil skoraj točen, do Prevalj pa

Parna lokomotiva

odpirali okna in veselo pozdravljali nazaj. V vlakom je bilo tudi ob mrzlih obdobjih prijetno toplo, saj je imela parna lokomotiva dovolj tople pare, da je grela še svojo kompozicijo vagonov. Pri tovornem vlakom pa se je strojevodja s piski sporazumeval z zavirači, ki so bili nameščeni vzdolž vlaka v zavornih uticah vagonov, in če je bilo potrebno, so ti z ročnim zaviranjem posameznih vagonov

paro že prej pogasila goreče delce v dimu. Po glavnih progah pa so že takrat vozili boljši vlaki. Vagoni so se imenovali *pulmani*, ti so imeli kupeje z oblazinjenimi sedeži za osem potnikov, vmes je tudi lahko bil že vagon z bifejem, na daljše relacije pa so že vozili vagoni spalniki. Na progah Maribor–Zidani Most–Ljubljana–Zagreb so vozile že lokomotive na električno vleko.

zagotovo. Seveda, če sta bila strojevodji Medved ali pa Osterc. Medved je bil čokate postave, okroglih rdečih lic, pod nosom je imel majhne brčice in na ustnicah mu je vedno igral rahel nasmešek. Zaradi njegove dobrodušnosti in prijaznosti smo mu sodelavci pravili kar Medo, pa ni imel nič proti. Osterc pa je bil njegovo pravo nasprotje, pač identičen svojemu priimku, visok, izrazito koščtenih ličnic, vedno strogo

resen in ostrega pogleda. Njega smo imenovali Ojstri, seveda pa nikoli ne vpriči njega.

Takrat so pri nas začeli uvajati dizelmotornike, ki so postopoma pričeli nadomeščati potniške vlake na parno vleko. Prve so seveda upravljali novo izšolani strojevodje, ki so drugače vozili že po glavnih progah in tudi imenovali so se drugače: motorovodje. A zaradi pomanjkanja motorovodij so se v Kurilnici v Mariboru odločili, da bodo nekaj najboljših strojevodij po skrajšanem programu usposobili za vožnjo motornikov. Seveda sta bila med prvimi tudi Medved in Osterc. Kot vsaka novost je bila tudi ta pospremljena z vrsto težav. Nič več točna vožnja po voznem redu, pa naj sta lokomotivo upravljala tudi Osterc ali Medved. Kar večkrat se je primerilo, da se je novi motornik pokvaril na progi in nato si videl, kako ga je po debeli zamudi privlekla parna lokomotiva, ki pa je morala zaradi požarne varnosti vmes imeti še en ščitni vagon. Vožnja bi morala biti veliko bolj elegantna, a je bila pogosto vse kaj drugega kot to. Sunkovito speljevanje, neenakomerno nenadno zaviranje, ustavitve pred peroni ali za njimi, vrata se niso hotela odpreti ali pa so se odpirala na nasprotni strani postaje ...

motornika in tipal razgrete zavornjake, od katerih je zaradi pregretja kar puhtela vročina. Dolgo je trajalo, da je končno speljal s postaje, vseskozi pa je predirljivo cvililo in se kadilo od zavornjakov. Na naslednjem postajališču v Trbonjah smo komaj speljali, pri naslednji ustavitvi na postajališču Trbonsko jezero pa se vlak nikakor ni hotel več premakniti. Medo je ves krušen in nesrečen hodil z velikim kladivom okoli in okoli motornika ter na silo poskušal razmakniti zablokirane zavornjake na kolesih, pa ni šlo. Na hodniku je imel odprto nekakšno omaro, v kateri so bili elektronika in nekakšni releji, malo preklupil tega ali onega, pa zopet šel s svojim kladivom na pot okoli motornika, a nič ni pomagalo. Naročil mi je: "Pazi, da se tu ne bi kdo česa dotikal, je nevarno," in s prstom pokazal na odprto drobovje stroja. Takrat je k meni na hodnik pristopil mlad fini gospod z očali, bežno ošvrknil odprti elektronski del in ker je videl, da sem v železničarski uniformi, me je povprašal: "Pa ste prepričani, da je to res strojevodja, ta, ki hodi s tem kladivom okoli motornika?" "Seveda, gospod, in to eden najboljših." "No, če želite, da se danes še kam premaknemo, ga pokličite, vam bom poskušal pomagati!" Nejeverno sem ga pogledal, češ če še Medved ne zmore, kaj bo pa tak tip v

vse je pod napetostjo!"

"Vem," se mu je blago nasmehnil.

"Saj imate še eno komandno mesto, kajne?"

"Ja, je, za vožnjo za nasprotno smer, ja, hudimana!"

"No, torej pojdite tja, izklopite pogon in ko vam bom dal znak, ko podložim ta rele, lahko zopet vzpostavite delovni položaj!" Tako sta tudi napravila in ko je strojevodja ponovno zagnal motor, so zavornjaki sami od sebe popustili.

"Tako, vidite, sedaj s te nasprotno komande lahko nemoteno upravljate z motornikom, z one sprednje pa ne, ker je en sklop teh relejev fuč in blokirajo."

Medo me je posadil v sprednjo upravljavsko kabino, mi pokazal, kako naj ga opozarjam s piski, ko se je odpravljal v svoj zadnji del šofirati ali bolje riniti motornik, pa je še dodal:

"Ne pozabi, sedaj si ti glavni strojevodja, imej res odprte oči," in mi pomežiknil s svojimi drobnimi šegavimi očmi.

Srečno smo pripeljali do Ruš, čeprav bolj počasi, s čimer smo nabrali za več kot uro zamude, a ker ni bilo nobene proste lokomotive, ki bi lahko vlekla pokvarjen motornik, je bilo še vseeno boljše prispeti z zamudo, kot pa sploh ne prispeti. V Rušah je mojo vlogo prevzel pravi strojevodja, ki se je od tu peljal v službo v Maribor. Medo se mi je lepo zahvalil in me prijateljsko

Novo se srečuje s starim

Določen sem bil, da grem nadomeščati nekoga v Ruše. Vlak, s katerim naj bi se odpeljal, je že s Prevalj zamujal, upravljal pa ga je ravno Medo. Ko je pripeljal v Dravogradu na postajo, je potožil prometniku: "Danes mi pa ta motornik tako nagaja, kar naprej mi nekaj bremza. Kliči v Kurilnico! Ne vem, če bo šlo do Maribora ..."

Šel je z motornega oddelka, hodil okoli

kravati, a sem ga vseeno ubogal in poklical strojevodjo. Tip se je predstavil, da je diplomirani elektroinženir ta in ta in ga nekaj spraševal o sklopu teh in onih relejev. Za neke je Medo vedel, za neke pa zopet ne. Potem je tip šel v potniški oddelek, si od enega dijaka izposodil plastični ovitek od zvezka, izrezal en mali kvadratik in ga podložil pod enega od relejev. Medo ga je opozoril: "Pazite, ne smete se česa dotikati,

potrepljal po rami: "Pob, mlad si še, kaj se ve, mogoče boš pa nekoč še postal pravi strojevodja, veš, to je zelo lep poklic, saj si videl, je pa odgovoren!"

No, strojevodja ravno nisem postal. Bil pa sem pozneje prometnik na Koroški progi in še danes po tolikih letih se mi nekoliko stoži po parnih lokomotivah in rdečeličnih strojevodjih, ki so upravljali z njimi. Bili so res pravi mojstri in lokomotive njih srce.

Estetika

Thomas Hobbes in Leviathan

Marko Krejan

Življenje

Angleški filozof Thomas Hobbes (1588–1679) je živel v času burnih političnih dogajanj in prevratov. Že dogodek ob rojstvu naj bi ga močno zaznamoval za celo življenje. Mati se je namreč tako prestrašila novice o prihodu sovražne španske armade, da je Thomasa prezgodaj rodila. Ta je pozneje zapisal, da se je

skupaj z njim kot brat dvojček rodil tudi strah in ga nato spremljal skozi celo življenje. Hobbes je bil sin revnega in zapitega vaškega vikarja, ki si je z žaljivim in kriminalnim obnašanjem prislužil izobčenje iz cerkve in navsezadnje verjetno neznano kje umrl v kakem zaporu. Na srečo pa je njegov brat, Thomasov stric Edmund, ki se je ukvarjal z volno in suknarstvom, bil dovolj razsoden in premožen, da je lahko skrbel še za bratovo družino in nečaku plačal izobraževanje. Stričeva podpora in Hobbesova izjemna intelektualna talentiranost sta ga pripeljali do študija v Oxfordu. Posledično pa ga je to privedlo do tega, da je zaradi svoje velike učenosti, razumnosti in osebne zrelosti že pri starosti komaj dvajset let dobil delo pri pomembni in vplivni plemiški družini Cavendish kot osebni učitelj njihovega sina Williama. S tem se je začela njegova vseživljenjska povezanost s to družino in ravno v teh plemiških krogih je bil Hobbes deležen informacij iz prve roke glede dogajanja na kraljevem dvoru in v britanskem parlamentu ter o tem, kako se delijo in potekajo sile vladanja in državnitva. To vedenje je bilo ključnega pomena za njegovo razumevanje in ustvarjanje glede politične filozofije. S svojim gojencem, ki je sicer bil le par let mlajši od njega, je potoval po Evropi in se družil z mnogimi tedanjimi misleci in znanstveniki. Med drugim je imel pisno polemiko s samim Descartesom, v poznejših potovanjih pa se je družil celo z Galilejem. Po dvajsetih letih službovanja pri Cavendishu, vmes je namreč postal njegov tajnik, pa je William še ne štiridesetletni umrl in Hobbes je za nekaj let izgubil delo pri tej družini. A ga je kmalu dobil nazaj, tokrat kot osebni učitelj sina svojega nekdanjega gojenca. Pri družini Cavendish je imel Hobbes tekom svojega službovanja dostop do obsežne knjižnice, na voljo pa je imel tudi veliko prostega časa, ki ga je porabil za samotarsko branje, razmišljanje in pisanje. Njegov obsežni opus tako zajema dela o matematiki in fiziki, človekovi naravi,

političnih zakonih, tvorbi držav in zgodovini vojn. Veliko je prevajal iz grščine, med drugim tudi celotni Homerjevi Iliado in Odisejo. Svoje zadnje delo je izdal le leto pred smrtjo v starosti enaindevetdeset let. Hobbes je bil vseskozi odkrit privrženec in podpornik monarhije in rojalistov. Zaradi lastne varnosti je tako v letih od 1640 do 1651 živel v Franciji, saj so se v njegovi domovini v tem času dogajali mnogi prevrati in tudi državljanska vojna, ki je privedla do uboja tedanjega kralja, in razglasitev republike. V Parizu je nekaj let učil matematiko samega princa Charlesa Stewarta, ki je prav tako živel v izgnanstvu, kasneje, ko je v Angliji spet vladala monarhija, pa je postal kralj Karl II. S ponovno vzpostavitev monarhije pa se je domov vrnil tudi Hobbes, ravno njegov učenec kralj Karl II. pa je potem odigral pomembno vlogo v njegovem življenju. Leta 1658 je tako priznanemu in med mnogimi že kar precej spoštovanemu filozofu dodelil državno pokojnino, osem let kasneje pa ga je ščitil pred obtožbami ateizma in bogokletstva, ki so jih potegnili iz njegovih pisanih del, predvsem ključnega Leviathana. Hobbes je tedaj v strahu, da bo obsojen zaradi herezije, celo sežgal nekaj svojih rokopisov. Na srečo ni prišlo do tega, dosegli so le prepoved izdajanja večine njegovih del. To se je dalo delno zaobiti z izdajanjem knjig v svobodnjaškem Amsterdamu, nekaj še neobjavljenih del pa je luč sveta ugledalo šele po njegovi smrti.

Leviathan

Thomasa Hobbesa štejemo za očeta moderne politične filozofije. Svoje poglede o nastanku in delovanju države je opisal v obsežni knjigi, izdani leta 1651, z naslovom Leviathan. Beseda *leviathan* je hebrejskega izvora, označuje pa gromozansko starobiblično pošast, vladarja vseh morskih bitij. V Hobbesovem delu je poimenovanje Leviathan uporabljeno za državo kot umetno politično tvorbo ljudi. Delo se bere kot epski filozofsko-zgodovinski roman z natančnimi opisi tega, kaj človek je, kako deluje in zakaj ustvarja družbene skupnosti. Hobbes opisuje človeka kot sebično individualistično bitje, ki v tako imenovanem naravnem stanju, to je stanju, kjer ni vzpostavljena nobena trdna skupnost, noben družbeni dogovor ali pogodba, živi v nenehni vojni vseh proti vsakemu (*bellum omnium contra omnes*). Uporabi tudi precej znan in star izraz *homo homini lupus*, človek

človeku volk. V naravnem stanju najde tri glavne vzroke prepira in spopadov. To je konkurenčnost, ki jo predstavljajo drugi in privede do spopada zaradi neke hrane ali dobrine. Potem plahost ali strah, ki privede do preventivnih in zahrbtnih napadov na nekoga, ki deluje kot nevaren ali ogrožajoč. Tretji je ponos ali ošabnost, ki sproži agresivnost zaradi občutka podcenjenosti pri drugih ali pa želje po vzbujanju strahospoštovanja. Zaradi prevladujoče prisotnosti teh razlogov prepira so vsakršne združbe, ki se občasno pojavijo, zelo krhke in nestabilne. Hobbes tako pravi, da gre v naravnem stanju pri človeku za nenehen strah in nevarnost nasilne smrti, življenje pa je samotno, bedno, težko, kruto in kratko. Strah pred smrtjo in potreba po mirnem in udobnem življenju racionalne posameznike prisilijo v nek dogovor, v oblikovanje neke družbene pogodbe. Po Hobbesu je najboljša rešitev v tem, da se ustanovi močna in suverena oblast, potrjena z družbeno pogodbo, ki jo nato priznavajo vsi člani družbe. Ta suverena oblast, ta Leviathan, je potem delež strahospoštovanja vsakega posameznika in z mečem v roki jih ščiti pred tujimi, zunanjimi napadi, s tem istim mečem pa jih tudi kaznuje in varuje drugega pred drugim. In ravno za to gre pri državi oziroma skupnosti, ki jo z latinsko besedo imenujemo tudi *civitas*. Človek kot del skupnosti zameji in kontrolira svoje naravno agresivno in sebično vedenje. Obnaša se civilizirano, saj je del *civitas*a, ta pa mu zagotavlja varnost. Saj

tiste, ki se obnašajo nasprotujoče, torej necivilizirano, skupnost odstrani, kaznuje ali pa prevzga. V uvodu Hobbesove knjige je Leviathan opisan kot "umeten človek" in je na njeni izvirni naslovnici tudi upodobljen. Vidimo ga kot ogromno okronano figuro, ki v eni roki drži meč, v drugi pa škofovsko palico – simbola posvetne in verske oblasti. Njegovo mogočno telo se zaščitniško dviguje za obzorjem domače poseljene pokrajine in ko ga pogledamo od blizu, vidimo, da je sestavljeno iz drobcenih posameznih ljudi. Ta slika pa zelo dobro izraža Hobbesovo glavno

Leviathan, naslovnica
(vir: <http://quotationsbook.com>)

temo. Družba je izum človeštva; umetna tvorba, ki ljudem kot racionalnim bitjem omogoča, da večinoma živijo v miru in se ne pobijajo med sabo.

Viri:

- Thomas Hobbes: *Človekova narava*, Krtina 2006,
- <http://www.iep.utm.edu/>

Najlepša hiša, kmetija, kašta, poslovni objekt in stanovanjski blok

Besedilo: **Janez Švab**

Foto: Alojz Repanšek

Kraj Črna je že davnega leta 1929 ustanovil Turistično olepševalno društvo Črna. Že samo ime pove, da je to društvo imelo dve glavni nalogi: skrb za urejen videz kraja in nalogo, da so v Črno privabili veliko turistov. To so zapisali v svoja pravila in ta pravila so še vedno osnova za delo Turističnega društva Črna, ki svoje poslanstvo opravlja po eni strani z vodenjem in koordinacijo društev pri vsakoletnih akcijah "Očistimo svoj kraj" in tekmovanjem za najlepšo hišo, stanovanjski blok, poslovni objekt, kmetijo in našo posebnost koroško kašto ter po drugi strani z organizacijo odmevnih prireditev (npr. koroških turističnih tednov). Pred časom smo osmič razglasili najlepše in prej, da kaj napišem o rezultatih, naj povem nekaj o osnovah tekmovanja s poudarkom na kmetijah in kaštah. Osnovna ocena je sestavljena iz treh postavk, in sicer so pomembni zunanja urejenost, avtohtonost in splošni vtis.

Trilčanska komisija, sestavljena iz zares zaupanja vrednih članov (Alojz Repanšek, Martina Podričnik in Maks Potočnik, ki je zamenjal žal preminulega Franja Kebra), upošteva tako čistočo objekta, vzdrževanost objektov, tradicijo gradnje, cvetje in zelenje ter skladnost objektov s širšo okolico.

Dokaj razdelana pravila in poštenost komisije so glavni razlogi, da ljudje radi sodelujejo, da se kljub skromni nagradi odzivajo in da imamo v Črni vsako leto več lepih objektov.

Na eni od množičnih prireditev razglasijo zmagovalce in jim podarijo okvirjeno večjo fotografijo njihovega objekta.

Za leto 2010 so razglasili rezultate ob priliki igre, ki so jo v Kulturnem domu Črna zaigrali igralke in igralci Kulturnega društva Črneče. Za stanovanjsko hišo, ki je najbolj zaznamovala Črno, je bila razglašena hiša na Pristavi lastnikov Zale in Petra Močnika, v Žerjavu je to postala stanovanjska hiša Ljube in Antona Šisernika, poslovni objekt, ki je dal dodano vrednost kraju, je bila občinska stavba občine Črna na Koroškem, na podeželju pa je komisija tokrat dala prednost objektom v Javorju. Potrebno je bilo veliko znanja, truda in še česa, da so iz stare, zanimive Drvodelo (Grabner) hiše

naredili funkcionalno in res zelo lepo kmečko hišo. Pri Matvozu (Mlinar) pa ne da imajo dobre izdelke samo v kašti, tudi zunanost je takšna, da jo je komisija zares morala izbrati.

Čestitamo vsem nagrajencem oz. lastnikom hiš in kašt, ki jih bomo v naslednjih številkah našega priljubljenega Viharnika tudi predstavili.

Slovensko podeželje je zanimivo in lepo. Marsikje se podobno trudijo, kakor mi v Črni. S tem kažemo naš odnos do tradicije, to je spoštovanje podeželja, in članek sem napisal predvsem zato, da bi nam še kje sledili.

Naša Koroška in naša Slovenija sta prav tako lepi ali še lepša kot sosednja Koroška ali Tirolska, le sami se moramo začeti ceniti in tako nas bodo tudi tujci prepoznali.

Kmečka hiša Drvodol

Kašta pri Matvozu

Na kmetiji Apačnik

Besedilo in fotografije: Martina Cigler

Zopet smo imeli lepo, a nekoliko bolj hladno vreme. Zopet sem se podala v hribovski raj, kjer v kar precejšnji strmini na Sv. Danielu nad Trbonjami leži posestvo Apačnik.

Zgradili so nov hlev in hišo in nasploh imajo zelo lepo urejeno okolico, v bližini hiše na bregu pa pravi raj brez, ki jih je več kot petnajst in v vročini dajejo zavetje živini. Ker gospodaričina teta s svojim možem ni imela otrok, je kmetijo delno prevzela njena nečakinja Anica, ki je po poroki leta 1991 zagospodarila z možem Franjem. Tako danes na kmetiji živi družina Grešovnik, ki šteje pet članov: gospodarico Anico, njenega moža Franja in njuna dva

travnikov. Njiv, na katerih pridelujejo koruzo, krompir in krmno peso za živino, je za en hektar. Vso krmo za živino pridelajo sami. Imajo 14-glavo čredo govedi mešane pasme in pasme sivka, ki pa jo bodo kmalu zamenjali za simentalško govedo, ki dosegajo večjo ceno in ima boljši prirast. Imajo tudi sadovnjak z veliko primerki starih sort, največ je bobovca. Dreves ne škropijo in gospodaričin mož Franjo, ki prisega izključno na stare sorte, jih z veseljem cepi sam. Iz sadja stisnejo sok in mošt, iz neporabljenega mošta pa kuhajo žganje. Mlada gospodarja in njun sin pa poleg dela na kmetiji hodijo še v službo k Aničinemu bratu, ki ima servis molznih strojev in naprav. Tako gospodaričin mož praktično hodi po vsej Sloveniji. Aktivni pa so še drugače. Anica in Franjo sta že 30 let pri Trbonski godbi, kjer Anica igra klarinet, Franjo bas, Rok, ki z godbo sodeluje seveda malo manj časa, pa bobne. Mlajši sin Nejc se za glasbeno pot ni odločil. Anica je bila tudi predsednica godbe in štiri leta predsednica Krajevne skupnosti Trbonje.

Družina pred domačo hišo

Tu je kmetija z močno tradicijo, po mnenju gospodarice več kot 200 let. Kmetija spada med gorske kmetije in je lahko lep vzgled, kako se kljub strmim posestvom lepo kmetuje. Predniki so se ukvarjali z živinorejo in poljedelstvom in so veliko dela zaradi strmin na njivah, ki so jih imeli kar precej, opravili ročno. Kmetija je imela svoje vzpone in padce, na noge pa jo je po krizi spravila gospodaričina babica, ki je imela kar enajst otrok. Od njih je kmetijo leta 1973 prevzela gospodaričina teta Milka, ki je z možem skrbno zagospodarila.

sinova. Rok je po izobrazbi zdravstveni tehnik in ima službo v Portorožu, Nejc pa ima veliko veselje s kmetovanjem in bo naslednik kmetije. Zaradi navezanosti na dom se tudi ni odločil za študij. Na kmetiji živi tudi gospodaričina teta Milka, ki še vedno pridno dela v velikem vzorno urejenem vrtu s sezonsko zelenjavo, ki je vsako leto tudi veliko vložijo. Nasploh si skoraj vso hrano na čisto naraven način (gnojijo izključno s hlevskim gnojem) pridelajo sami. Kmetija obsega 25 hektarov, od tega jih je 13 gozda ter 12

Hlev; nekoč je bila tukaj mlekarna

Obnovljen vodnjak

Zaželela sem vse dobro mladi aktivni, družini, ki je lani pridobila tudi priznanje za najboljšega gospodarja gozdov. Vsekakor so lep vzgled mladim kmečkim družinam.

Pri Apačniku si spočiješ oči in dušo

Anica, Franjo in Rok

Tradicionalni kres in ognjemet

Priprava kresa
gre h koncu

Člani Društva za šport in rekreacijo Splavar Brezno-Podvelka, ki ga vodi Drago Selič, že vrsto let na igrišču v Breznu za predvečer praznika dela pripravijo kres. Toda letošnji je dosegel rekordno višino, preko osem metrov, dela pa je vodil Marko Prelog. Ob kresu so se zbrali številni obiskovalci vseh generacij od blizu in daleč.

Zbrane, med njimi tudi častnega občana občine Podvelka Petra Macuha, je pozdravila predsednica Vaške skupnosti Brezno Tanja Žavcer. Župan Anton Kovše je v svojem nagovoru med drugim naglasil: "1. maj simbolizira združevanje delavskega razreda v boju proti izkoriščevalskemu sloju kapitalistov – tajkunov. Bolj žalostno je praznovanje, ko vse razpada. Marsikdo je ostal brez službe, veliko pa jih živi v strahu pred njeno izgubo. A kljub vsemu smo v zgodovini že tolikokrat pokazali in dokazali, da smo nezlomljivi. Ozrmo se tudi tokrat optimistično v prihodnost."

Kres je prižgala predsednica Vaške skupnosti Brezno Tanja Žavcer. Ob toplini ognja in prijetnem kramljanju ob glasbi mladih muzikantov se je ob 23. uri pričel ognjemet, ob katerem so obiskovalci navdušeno zaploskali.

Mag. Jože Marhl

Kres v Breznu

Ohranjanje kulturne dediščine na Koroškem – Obnova kapelice iz leta 1902

Samouk Peter Štrigl, rojen leta 1976, slika že od svojega 19. leta. Začel je z motivi iz narave, ki so nastajali s pastel kredo. Z željo po spoznavanju novih tehnik se je podal v oljnate barve, s katerimi je slikal različne motive od portretov, narave, živali. Njegov pomemben prispevek je poslikava kapelice na širšem območju Koroške, kar zanj predstavlja poseben izziv od začetne gradbene obnove do poslikave in obnove nabožnih motivov. Na pobudo lastnice Marice Smrečnik je v aprilu 2011 s poslikavami polepšal obnovljeno kapelico (ki je bila postavljena leta 1902) ob cesti v Spodnjih Gorčah pri Libeličah. Naslikal je motive sv. Valentina, sv. Janeza, sv. Jožefa ter sv. Florjana.

Nataša Konečnik Vidmar

Peter pri delu

Pegl velikan

Člani in članice PGD Brezno-Podvelka so tudi letos za cvetno nedeljo iz zelenja in vej vrbe povezali snop, pegl, ki je po besedah

poveljnika PGD Brezno-Podvelka Leona Arla presegel dolžino petnajstih metrov. K blagoslovu na župnijsko dvorišče v Breznu ga je izpred gasilskega doma odneslo kar enajst gasilcev.

Jože Marhl

Gasilci s peglom pred svojim domom

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

TRGOVINA
LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

SLOVENJ GRADEC
Cesta na Štibuh 1
telefon in faks: 02/88 21 620

RADLJE OB DRAVI (Dvorec)
Koroška cesta 68
telefon in faks: 02/88 71 423

Socialni izzivi

Družinski pomočnik

Polonca Jakob Krejan, univ. dipl. soc. del.

Organizacija (dolgotrajne) oskrbe je v Sloveniji izrazito skromna, kar pomeni, da ima oseba, ki potrebuje pomoč in podporo na domu, načeloma le dve možnosti. Prvič, da sama in/ali s pomočjo svojih bližnjih poskrbi zase, in drugič, da stopi v sistem institucionalne oskrbe (najverjetneje v dom za ostarele). Ena izmed možnosti, kako se izogniti institucionalizaciji in obenem ob podpori bližnjih ostati doma, je poleg pomoči na domu tudi pravica do izbire družinskega pomočnika. To je pravica, ki je začela veljati leta 2004. Gre za eno od oblik skupnostne skrbi, ki jo lahko oseba izbere kot alternativo institucionalnemu varstvu in ima pomembno vlogo pri ohranjanju kakovostnega življenja v lastnem domu, v domačem okolju. Pravica do družinskega pomočnika je namenjena predvsem tistim invalidnim osebam, ki si ne želijo življenja prebiti v instituciji, temveč želijo predvsem večjo mero individualnosti, domačnosti, toplote in medsebojne komunikacije pri oblikovanju svojega življenja in zadovoljevanju lastnih potreb. Družinski pomočnik je torej nekdo, ki pomaga pri vsakodnevnih življenjskih aktivnostih in omogoča invalidni osebi, da živi doma.

Kdo ga lahko izbere?

Pravico do družinskega pomočnika lahko uveljavi invalidna oseba:

- za katero je pred uveljavljanjem pravice do družinskega pomočnika skrbel eden od staršev, ki je po predpisih o starševskem varstvu prejemal delno plačilo za izgubljeni dohodek;
- ki je invalid po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb in potrebuje pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb;
- za katero komisija za priznanje pravice do izbire družinskega pomočnika ugotovi, da gre za osebo s hudo motnjo v duševnem razvoju, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, ali hudo gibalno ovirano osebo, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb. Moram pa poudariti določbe osmega odstavka 18. a člena in 100. c člena Zakona o socialnem varstvu, ki določajo, da, če je invalidna oseba, ki uveljavlja oprostitev plačila pravic družinskega pomočnika, lastnik nepremičnine, je lahko prepove odtujiti in obremeniti nepremičnino, katere lastnik je, v korist občine, ki zanjo financira pomoč družini na domu, le v primeru izrecne zahteve občine, in če gre za nepremičnino, na kateri uporabnik storitve nima prijavljenega stalnega prebivališča. Občina mora zahtevo iz prejšnjega odstavka podati v roku 20 dni od prejema obvestila centra za socialno delo o

tem, da vodi postopek, v katerem odloča o oprostitvi plačila storitve pomoč družini na domu (Zakon o socialnem varstvu - uradno prečiščeno besedilo ZSV-UPB2).

Družinski pomočnik lahko postane oseba, ki se je v ta namen odjavila iz evidence brezposelnih oseb ali pa je zapustila trg dela. Lahko je tudi v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom. Družinski pomočnik je lahko oseba, ki ima isto stalno prebivališče kot invalidna oseba oziroma je lahko eden izmed njegovih družinskih članov. Ni nujno, da so to le starši, lahko je tudi sin ali hči, brat ali sestra, stric ali teta, stari oče ali stara mati in podobno.

Družinski pomočnik daje invalidni osebi pomoč in podporo pri vsakdanjih življenjskih opravilih. Med njegove naloge spadajo:

- osebna oskrba, ki obsega pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb – torej pri hranjenju, pitju, oblačenju in slačenju, umivanju, vstajanju, gibanju, obračanju, uporabi stranišča – in varovanje upravičenca;
- zdravstvena oskrba, ki obsega sodelovanje z osebnim zdravnikom invalidne osebe;
- organizacija dostopa do potrebnih zdravstvenih storitev, skrb za jemanje predpisane terapije in pomoč pri jemanju zdravil, izvajanje določenih fizioterapevtskih postopkov, oskrba ran, preprečevanje ter oskrba preležanin, nabava zdravil po receptu in pripomočkov z napotnico;
- pomoč pri gibanju ter pomoč pri uporabi in čiščenju pripomočkov;
- socialna oskrba in organiziranje prostočasnih aktivnosti, kamor spadajo pomoč pri vzpostavljanju in vzdrževanju socialne mreže, organiziranje dejavnosti za prosti čas, urejanje pošte invalidne osebe, informiranje ustanov o stanju in potrebah invalidne osebe, gospodinjstva pomoč, ki zajema pripravo primerne dietne hrane in napitkov, vzdrževanje prostorov, v katerih živi invalidna oseba, postiljanje in preoblačenje postelje, vzdrževanje čistoče in likanje perila, ureditev bivalnega okolja glede na potrebe invalidne osebe.

Nadzor nad izvajanjem

Tisti, ki se odloči prevzeti vlogo družinskega pomočnika, mora obiskovati program usposabljanja za družinskega pomočnika, ki ga organizira Socialna zbornica Slovenije, in je brezplačen. Izvajanje zagotavljanja pomoči in podpore invalidni osebi ves čas spremlja pristojni center za socialno delo. Temu mora družinski pomočnik enkrat na leto tudi poročati o svojem delu. Centri za socialno delo na podlagi poročanj sestavljajo letna poročila, ki vsebujejo poleg poročil družinskega pomočnika tudi mnenja invalidne osebe. Na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve najdemo tudi nekaj statističnih podatkov v zvezi z institutom družinskega pomočnika, vendar so ti žal nekoliko "zastareli", saj se nanašajo na leto 2007. Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo leta 2007 v Sloveniji 1245 invalidnih oseb s pravico do izbire družinskega pomočnika, od tega več kot polovica starih nad 65 let (746 oseb). Vlogo družinskega pomočnika so

večinoma opravljali družinski člani invalidne osebe (981 družinskih pomočnikov), 264 pa je bilo drugih oseb z istim stalnim prebivališčem, kot ga ima invalidna oseba.

Posebej za koroško regijo podatkov nisem pridobila, razen od CSD Ravne na Koroškem, ki je v svojem javno objavljenem Letnem poročilu zapisal, da so v občini Črna na Koroškem beležili dva družinskega pomočnika, v občini Mežica enega in v občini Prevalje tudi enega.

Več konkretnih in praktičnih informacij o institutu družinskega pomočnika najdete v Zakonu o socialnem varstvu, v Pravilniku o pogojih in postopku za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika in na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Viharnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan

Uredniški odbor:

Ida Robnik, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač, Brane Širnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Naslovnica:

Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tž. tarifne številke 3).

Internet Explorer 9

Zoran Laznik, MCSA

Za mesec maj pravijo, da je to mesec mladih, zaljubljenih, dnevi so vedno toplejši, vse je v bujni rasti in pričakovanju ... Za mlade pa pravijo tudi, da ogromno časa preživijo na spletnih straneh, zato bo naslednje zanimivo predvsem zanje. Microsoft je sredi marca objavil končno različico spletnega brskalnika Internet Explorer 9. Nove funkcionalnosti za varovanje računalnika in osebnih podatkov ga postavljajo ob bok konkurenčnim brskalnikom, kot so Firefox, Chrome, Safari in drugi. Za namestitev novega spletnega brskalnika potrebujemo operacijski sistem Windows Vista ali Windows 7 in je tudi v slovenskem jeziku.

Novosti, ki jih prinaša Internet Explorer 9:

- hitrost delovanja;
- omogočeno popolno strojno pospeševanje besedila grafike in videa;
- preprosta uporaba;
- pregleden in preprost uporabniški vmesnik;
- funkcije, podobne Windows 7, ki olajšajo dostop do poljubnih spletnih strani in pogostih opravil;
- varnost;
- orodja za preprečevanje sledenja uporabnikom pri obiskovanju različnih spletnih strani;
- zaščita pred zlonamerno programsko kodo;
- razvijalska orodja za lažje odpravljanje napak pri razvoju spletnih strani;
- združljivi načini za ogled spletnih strani razvitih za starejše brskalnike.

Namestitev Internet Explorerja 9

Pojdite na spletno stran

<http://windows.microsoft.com/sl-SI/internet-explorer/downloads/ie-9/worldwide-languages>. Izberite jezik, različico sistema Windows in kliknite

Prenos. V pogovornem oknu **Prenos datoteke** kliknite **Zaženi**, nato pa v pogovornem oknu **Nadzor uporabniškega računa** kliknite **Nadaljuj**. Kliknite **Znova zaženi zdaj** in po ponovnem zagonu računalnika lahko začnete uporabljati Internet Explorer 9.

Uporaba

Hiter dostop do želenih spletnih mest iz okna One Box (prej naslovna vstica). Vnesete lahko spletni naslov ali iskalni niz in s pomočjo funkcije **samodokončaj** se prikažejo na spustnem seznamu predlogi. Na dnu spustnega seznama lahko dodate ali spremenite ponudnika iskanja.

Ob odprtju novega zavihka se prikažejo priključena spletna mesta, ob kliku nanje jih lahko odprete.

Bližnjice na tipkovnici:

Alt prikaže menijsko vrstico (privzeto ni prikaza menijske vrstice);

Ctrl+J odpre upravitelja prenosov (funkcija, ki omogoča pogled stanja prenosov, varnostne preglede in prikaz končnega mesta shranjenih prenosov);

Ctrl+D doda spletno stran med priljubljene;

Ctrl+B uredi priljubljene (funkcija za urejanje priljubljenih spletnih mest).

Zaščita pred nezaželenim sledenjem preprečuje spletnim mestom tretjih oseb, da bi vam sledili v spletu in videli, kaj počnete na posameznih straneh. Zaščita omogoča višjo raven nadzora in izbiro vaših podatkov, ki jih lahko pridobijo spletna mesta tretjih oseb. Internet Explorer 9 je hitrejši od predhodnih različic, saj v testu izvajanja JavaScripta SunSpider prekosi celo Chrome. Prinaša tudi zaščito pred sledenjem uporabnikom in končno podpira geolokacijo za prilagajanje spletnih strani glede na geografsko lokacijo uporabnika.

Več podrobnosti o izdelku lahko poiščete na domači strani izdelka:

<http://windows.microsoft.com/sl-SI/internet-explorer/products/ie/home>.

Vsekakor je Internet Explorer 9 zanimiv brskalnik, saj so pri Microsoftu zabeležili več kot 25 milijonov prenosov beta različice.

nima ovce. O, sveti Frančišek Asiški, da še ne bi imel ovce! Pripeljem se na kmečko dvorišče tega mojega prijatelja in poškilim v hlev. Nobenega nikjer! Potem se prikaže njegova ljubka hčerka in jaz ji celo štorijo (skoraj mi je šlo na jok) razložim, ampak ona mi da korajže: "Kar pustite jo tu, mogoče jo bo pa ati vzel!" Toda ovce se ne da spraviti ven. Ogromen trebuh se je zagozdil med sedeže, pa še noge ima zvezane. Adela teče po kuhinjski nož, da se mi kar milo stori, tako je oster, strokovno prereže vrvi na nogah in ovca sodeluje. Ovca sodeluje, saj zavoha svobodo! Pravkar je ušla ovčji smrti in zdaj od veselja poskakuje po treh nogah, saj jo ena še ščemi od vrvi. "Magari po dveh, samo, da sem živa!" mi zableja in se pozdravlja z vietnamskimi prašiči. Takšen je bil Mirko. Zamika me, da bi prosila za novega "Mirka", ampak dokler ograda ni v redu ... Na levo nogo vstati torej tudi ni vedno slabo, si rečem in se odpeljem v gozd po nove veje!

Humor Zlatko Škrubej

Dobro vprašanje

Dva vernika se pogovarjata, pa reče eden: Zdaj ko je slovenska rimokatoliška cerkev na psu, me muči eno vprašanje.
- Verjetno, kako je to mogoče.
- Ne, kaj smo zdaj verniki, ovčice ali bolhe?

Odškodnina

Dva odpuščena delavca se pogovarjata, pa reče eden: Od delodajalca, ki me je odpustil, zahtevam 10.000 evrov odškodnine.
- Hm, le zakaj?
- Odkar sem odpuščen, me mučijo glavoboli, nespečnost in vse bolj razdražljiv postajam.

Nerazumljivo

Prijateljla politizirata, pa reče eden: Letos bomo za državne proslave *zafrčkali* 600.000 evrov.
- In?
- Edino tega ne vem, kaj v tej državi lahko sploh še proslavljamo!?

Ženski hormoni

Prijateljla popivata v gostilni, pa reče eden: Moškim se ob pitju alkohola sproščajo ženski hormoni.
- Ženski hormoni?
- Da. Začnejo klepetati in ne znajo voziti avtomobila.

Dobra primerjava

Prijateljla modrujeta, pa reče eden: Politiki so kot žvečilni gumi.
- Zakaj?
- Najprej so sladki, potem se pa povsod lepijo.

Razumna učiteljica

Učiteljica v šoli napove kontrolko za naslednji dan in zabiča učencem: Vsi morate biti prisotni, ne bom sprejemala nobenega opravičila od zdravnikov ali staršev! Iz zadnje klopi se oglasi Mihec, ki hoče biti *frajer*: Kaj pa če bom utrujen od seksa?
- Boš pa z drugo roko pisal, odvrne učiteljica.

Dobra primerjava

Mojca s prijateljico pije kavo in razmišlja: Moški so kot avtomobili.
- Hm, zakaj?
- Šele ko ležeš pod njega, veš, kaj mu manjka.

Čuden uvoz

Prijateljla se pogovarjata: Čuden uvoz imamo pri nas v Sloveniji.
- Na kaj misliš?
- Uvažamo zapornike in Guantanamo, kot da jih pri nas primanjkuje.

Priprave

Mama jezno vstopi v Mihčevo sobo: Trikrat sem te že klicala, pa nič! Le kaj bo iz tebe? Mihec odvrne: Natakar!

Spomin na ljudskega umetnika samouka

Pavel Podjaveršek

Henriček

Albina in Pavlek na poročni dan (1954)

Med starejšimi ljudmi na Paškem Kozjaku oziroma v šentflorjanski fari še živi spomin na Pavla Podjaverška, preprostega kmečkega moža, vsestranskega umetnika. Bil je kipar-rezbar, slikar, čebelar, sadjar, pevec z angelskim tenorjem, predvsem pa dober in srčen človek.

Letos mineva petdeset let od njegovega tragičnega slovesa. Rojen je bil 3. maja 1924 pri Spodnjem Podjaveršku. Že kot pastirček doma in pri sosedih je iz borove skorje rezljal podobe živali in ljudi. Osemnajstletni fant se je znašel v vihrni svetovne vojne, bil mobiliziran v nemško vojsko ter poslan na rusko fronto. Vrnil se je kot invalid s prestreljenim desnim komolcem. Po vojni mu je domači župnik g. Weingerl zaradi njegove izredne nadarjenosti želel pomagati pri šolanju za kiparja in slikarja. Peljal ga je h kiparju Stojiču v Maribor, potem pa v Ljubljano v šolo za umetno obrt, vendar Pavlek v mestu ni zdržal. Bil je sin narave, kjer se je svobodno gibal in spoznaval svojo "mater". Občudovali smo ga, kako natanko je poznal življenje v naravi, vse rastline, vsako živo bitje od najmanjšega hrošča do gamsa, ptice po glasu ... Sadil in cepil je sadno drevje, mnogo jih rodi še danes, tudi češnja na našem dvorišču. Pavlek se je najlepše počutil v naravi, pa naj je sijalo sonce ali sta treskala grom in strela. Velika njegova ljubezen so bile čebele in panjske končnice je poslikal z izvirnimi motivi.

Leta 1954 se je poročil z Albino Tasič ter se preselil k bratu Alojzu v Uršejevo bajto v podstrešno sobico, kjer so se rodili hčerki Romana in Štefka ter sin Jože. Invalid z negibno desno roko ni dobil nobene zaposlitve, zato se je za skromno preživetje posvetil kiparstvu oz. rezbarjenju iz lesa, čebelam in slikanju. Ustvarjal je kipe za kapelice, razpela s križanim, pozneje pa čudovite jaslice; vsaj deset jih je v slovenskem prostoru. V povezavi z dijaškim semeniščem v Vipavi so njegove jaslice pošiljali v Italijo, dvojne pa so celo pri naših izseljencih v Torontu in Clevelandu. Zaradi takratnega režima so ga včasih službeno obiskali tudi miličniki s postaje Mislinja, rekoč: "Kakšnega hudiča pa spet delaš?" Pavlek pa skromno potihlo: "Boga delam." Vse je delal z levico, desnica mu je bila le za oporo. S prodajo kipcev, jaslic in s čebelarjenjem je uspel privarčevati toliko, da je kupil majhno Jankarjevo domačijo, ki je bila v razvalinah. Žena Albina je z dninarstvom pri sosedih in z eno krav'co v hlevu skrbela, da je imela družina hrano. Ker niso imeli senika, je Pavlek seno stlačil v seneno kopo in jo pokril s skorjami. Po nakupu Jankarjeve domačije je želel čim prej na svoje, na tisto sončno reber, kjer bo lepo. Ljudje so ga cenili in spoštovali in mu obljubili pomoč v lesu in pri delu. In takrat, v maju 1961, se je zgodilo ... Pri podiranju lesa v Kričjevev gozdu mu je pomagal trinajstletni nečak Mirko. Podrta smreka je obvisela na drugem drevesu. Pavlek je

Pavlekove jaslice v šentflorjanski cerkvi

splezal nanjo in omahnil. Pri 37 letih so se razsule sanje o lastni hišici, končala se je skromna, a vendar bogata pot moža, ki bi bil v današnjem času najbrž vse drugače cenjen, kot je bil takrat. Lesena hišica njegovih sanj in Jankarjevem je bila zgrajena. Stoji še danes. Ustvarila se je nova družina z istim priimkom in življenje v slogi teče naprej, čeprav je Albini usoda vzela že drugega moža. Spomin na Pavla Podjaverška bo živ še dolgo, verjamem v to! Tudi preko njegove hčere Romane, ki je podedovala slikarski talent, in tudi preko Jožeta, ki nadaljuje s čebelarstvom ...

9. maj, dan Evrope

Milena J. Cigler

V neki knjigi sem prebrala, da je že Napoleon želel združiti Evropo. Morda res, le da on ni vedel, da se to ne dela s silo. Šele ruska zima pred Moskvo mu je pokazala zobe. Potem je 1950, po izkušnji morije druge svetovne

vojne, Francoz Šuman z idejo, da bi nekdanji sovražnici Francijo in Nemčijo spet zbližal, ustanovil združenje za premog in jeklo. Priključila sta se še Italija in Beneluks. Iz tega združenja se je pozneje razvila EGS – Evropska gospodarska skupnost. Potem se je pričelo združevanje držav v Evropsko zvezo. Tudi Slovenija je članica te zveze. Obstajajo težnje po priključitvi vzhodnega Balkana, nekatere države pa ne želijo biti članice, npr. Norveška. Vzroki so različni, npr. gospodarski – ohranitev neodvisnosti pri ribolovu ipd. V zvezi s tem potekajo tudi pogajanja s Hrvaško. Ta bo morala ukiniti ekološko ribolovno cono v Jadranu. Na EU se navezujejo mednarodna sodišča v Haagu in Strasbourgu. EU daje velik poudarek tudi področju jedrske energije in podnebnim spremembam. Pomembna vloga Evrope je tudi regulacija kmetijske pridelave, kar vedo in čutijo tudi naši kmetje (subvencije v kmetijski proizvodnji). Glavni cilj združene Evrope pa je doseči vladavino pravne in gospodarske blaginje in srečnega življenja prebivalcev stare celine. In če se malo pošalimo, sedaj se je v Franciji po Nostradamusovi napovedi že rodil Henrik Srečni, ki bo združeno Evropo popeljal v bran, ko naj bi vdrla v staro celino rumena rasa. Mi morda ne bomo videli, naši vnuki pa ...

9. maja 1950 je bil prvi premik, narejen v smeri oblikovanja tega, kar je zdaj znano kot Evropska unija. Takrat je francoski zunanji minister Robert Schuman prebral deklaracijo, ki je pozvala Francijo, Nemčijo in druge evropske države, da združijo svojo proizvodnjo premoga in jekla kot "prvi dejanski temelj Evropske federacije". Predlagal je oblikovanje nadnacionalne evropske institucije, ki bi bila pristojna za upravljanje industrije premoga in jekla, kot sektorja, ki je bil ta čas podlaga za vso vojaško moč. Države, na katere se je obrnil, so skoraj uničile druga drugo v grozovitem sporu, ki je pustil za sabo občutek materialnega in moralnega opustošenja. Vse se je zato začelo tistega dne.

Vir: http://europa.eu/abc/symbols/9-may/euday_sl.htm, pridobljeno 10. 5. 2011

Poslovili smo se od našega prijatelja, gornika, alpinista in športnega plezalca

Roka Šisernika
(1978–2011)

„Sem, kar sem, in nihče me ne more spremeniti. Grem in vem, da bom hodil vedno naprej, obložen s prtljago poguma, izzivov in težav, ki mi stojijo ob poti. In se ne ustavljam, kajti moj kočijaž je pogum in moja vodnica prilagodljivost. Iščem tisto, kar je za mnoge nedosegljivo, v tišini gora pa najdem samega sebe ...

To so besede, ki ponazarjajo življenje pred kratkim tragično preminulega Roka Šisernika. Ob prvomajskih praznikih je omahnil v globino, preizkušajoč svoje sposobnosti v hoji po vrvi nad Kamniško Bistrico. Kljub vsej varovalni tehniki se je tokrat usoda poigrala z njegovim mladim življenjem. Med hojo po vrvi je izgubil ravnotežje, varovalna vrstica ga je najprej sicer zadržala, vendar ga je nenaden sunek katapultiral nazaj preko vrvi, ob tem pa se je odpela tudi varovalna vponka in zgrmel je v štiridesetmetrsko globino soteske Kamniške Bistrice, kjer se je končalo njegovo mlado življenje.

Roka Šisernika smo poznali domala vsi planinci, gorniki, alpinisti in drugi rekreativci na območju Koroške. Zgodaj je pričel s svojimi alpinističnimi podvigi. Številna zahtevna plezanja v domačih in tujih pogorjih so kazala na to, da se bo razvil v enega izmed najbolj obetavnih alpinistov. V spominu nam bodo ostali nekateri alpinistični podvigi, še posebej tisti, ko je v Kaliforniji in Kanadi leta 2010 skupaj z Matjažem Jeranom s polomljenimi rebri preplezal najtežje smeri v nekaterih pogorjih Severne Amerike, ali pa nesreča, ki je doletela njega in skupino pripravnikov pri plezanju v žlebu severne stene Uršlje gore. Da bi svojo tehniko plezanja še bolj izpopolnil, se je veliko ukvarjal tudi s športnim plezanjem. Velikokrat pa smo ga srečevali tudi na običajnih planinskih poteh, kjer je s svojo dobro fizično kondicijo odbrzel po planinski poti mimo nas običajnih planincev, pa vendarle nam ob tem vedno voščil tudi kakšno prijazno besedo. Za nedeljsko sprostitev pa mu je bila večkrat pri roki tudi hitra hoja ali pa tek do domače Kremzarice in nazaj v Slovenj Gradec. Vedno je bil poln optimizma, nasmejanega obraza in tak nam bo za vedno ostal v spominu.

Rok je svojo službeno pot pričel kot novopečeni fizioterapevt. Večkrat je pomagal tudi bolnikom v Kliničnem centru v Ljubljani.

Ko sem pred dvema letoma doživel težko telesno poškodbo, je prevzel moje fizioterapevtsko zdravljenje na travmatološkem oddelku klinike v Ljubljani. Vesel sem ga bil, saj sem se tako v času zdravljenja lahko skorajda vsakodnevno pogovarjal z njim. Kot stara znanca sva se veliko pogovarjala o gorništvu in planinah in šele takrat sem spoznal, kakšna neuničljiva volja po novih uspehih in izzivih v gorah je tlela v njegovi nemirni naravi.

V petek smo se številni znanci, alpinisti, športni plezalci, sodelavci in sorodniki poslovili od njega na starotrškem pokopališču. Slovo je bilo težko, kajti v nas še vedno ostaja tisto nedorečeno vprašanje: Zakaj se moralo to zgoditi ravno tebi, Rok, ko si bil na višku svojih moči in sposobnosti, poln življenjske moči in je bilo pravzaprav pred tabo še polno neizpolnenih želja in ciljev osvajati nova in nova pogorja? Odgovora najbrž ne bomo dobili nikoli, vendarle pa ti obljublamo, da boš v naših srcih ostal v trajnem spominu kot velik prijatelj vseh tistih, ki ljubimo gore.

Mirko Tovšak

*Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.*

(Simon Gregorčič)

Jože Pačnik

22. februar 1943–18. april 2011

Kar tako, iznenada, se je poslovil. Njegov nasmejani obraz je umolknil.

Bližal se je konec zime leta 1943, ko je zajokal na Hriberškovi kmetiji v Veliki Mislinji, visoko med gozdovi Pohorja, mami Tereziji in očetu Antonu kot deveti od enajstih otrok. Bila je vojna, a velika družina je takrat nudila otrokom varno zavetje sredi pohorskih gozdov. Na svet je s seboj prinesel svetel pogled in vesel nasme, ki ga je trosil med svoje bližnje kot pomlad trosi cvetlice. Čeprav je moral v šolo uro in pol tja daleč v dolino, je bila ta pot kot ena sama učna pot narave in stvarjenja. Šum gozda, živali ob poti, mehka trava in nežne cvetlice – le kdo bi se ob vsem tem dolgočasil. Dogodivščine in prigode so ostale tako živo v spominu, da je z njimi svojim vnukinjam s hudomušnim pripovedovanjem polepšal dneve otroštva.

Skozi veselje do učenja ga je pot peljala v Maribor, kjer se je izučil za trgovca, poslovođjo, in po odsluženem vojaškem roku dobil prvo

zaposlitev v Dovžah. Po nekaj mesecih dela je njegova reka življenja krenila proti Doliču, kjer ga je podjetje Zila zaposlilo kot poslovođjo. Tako se je pričela njegova pot med sokrajani Šentflorjana. Tam je srečal tudi bodočo ženo Marijo, Mravljakovo Mojco. Mlado ljubezen sta kronala s poroko leta 1969 in kmalu postala srečna starša prvorojenke Vlaste in čez leto dni še sina Jožka. Otroška igra in pesem sta bili najlepše cvetje njihovega doma. Njegova želja, da bi otroka igrala vsak svoj instrument, je bila tako velika, da ni bilo nikoli premalo časa za vaje, ko so skupaj hodili v dolino k Hribarjevemu Gustnu. Njegovo srce je kar kipel od sreče, ko se je v družini pelo in se je slišal glas harmonike in sinovega kontrabasa. Nepozabni trenutki otroštva in mladosti njegovih dveh otrok, pa naj bo to ob petju in glasbi ali na kolesih poleti in pozimi na smučini v Mislinji, bodo ostali kot večni šopek spominov v srcih tistih, ki jih je zapustil.

Ni ga krajana, ki ne bi vedel za "trgovčka na vasi", kot se je rad sam imenoval. Samo odgovor na njegovo vprašanje "Kaj potrebuješ?" je bil dovolj in prirojena spretnost poslovanja je rešila zagato, pa naj je šlo za navadno fasngo ali pa za gradbeni material – naš trgoveček je vedno uspel.

Pa je prišla jesen življenja in z njo upokožitev leta 1993. Otroka sta si pričela graditi vsak svoje gnezdo in ker ni bilo več službenih dolžnosti, si je našel delo pri Društvu upokožencev Mislinja. Prav takega so potrebovali – hitrega, spretnega in zanesljivega. Republika Slovenija ga je po osemnajstih letih dela odlikovala kot marljivega prostovoljca in podpredsednika društva. Vedno dobre volje in z nasmehom na obrazu je razveselil vsakega krajana občine Mislinja.

Igriv nasme in sonce v očeh sta se mu ponovno rodila, ko je hči Vlasta povila prvo vnukinjo Ano, za njo še Zalo. In koliko sreče je zasijalo v domači hiši, ko je komaj pred sedmimi meseci zazvenel jok male Nike in je postal očka tudi Jožek. Zazibanih objemov je bilo pri vseh treh nešteto, posebej v domu hčerke Vlaste, v hiši, ki jo je pričel graditi v zrelih letih mladosti, kjer je končno zasijala pomlad novega življenja z rojstvom vnukinje.

*"Vsak kamen v mozaiku življenja
ima svoj prostor.*

*In vsak, ki zadira zrak,
prinese nekaj lepega in večnega v krog ljudi,
kjer sme preživeti svoje zemeljsko življenje."*

Bilo bi še veliko objemov in sreče v pripovedovanju dedkovih zgodb, a je nenadna smrt prehitela vse in njegovim dragim vzela moža, dedka, strica in prijatelja.

Iskrena hvala vsem, ki ste v dneh bolečine odhoda dragega Jožeta stali ob strani in pomagali njegovim dragim, ter vsem tistim, ki ste se prišli od njega posloviti, ki ste za njegov prezgodnji grob darovali cvetje in sveče ter svete maše. Prav tako iskrena zahvala vsem, ki ste sodelovali pri maši zadušnici ter pri svečani pogrebni slovesnosti. In prav tako hvala vsem, ki boste skrbeli, da na njegovem grobu lučka ne bo nikoli ugasnila in bo v srcih tistih, ki jih je imel rad, ki jim je rad pomagal po svojih močeh, rojevala dan za dnem večni spomin nanj.

Vedno njegovi: žena Marija, hči Vlasta in sin Jožek z družinama

Ivana Šoster

*Človek ni na tem svetu doma,
dom umrljivega telesa je zemlja,
ki je nas vseh mati,
dom neumrljive duše
pa je v večnosti očetova hiša.
Skozi vrata rojstva pridemo
v to deželo prebivat,
skozi vrata smrti
v neznano večnost počivat.*
(A. M. Slomšek)

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odhajam praznih rok
neznano kam, a ve le Bog ...*

Ivani Matavž v spomin in zahvalo 1921–2011

4. februarja, v mesecu, ko narava še spokojno počiva, je za vedno zatisnila trudne oči in k svojemu očetu odšla naša draga mama, babica in prababica Ivana Matavž, roj. Peruš, iz Šmartna 176 pri Slovenj Gradcu. Rodila se je 17. maja 1921 v Sv. Primožu na Pohorju mami Jožefi in očetu Rudiju. Kot nezakonska hči je preživljala težko otroštvo in mladost. Po končani osnovni šoli je zapustila rojstni kraj in se podala iskat priložnosti za lepše življenje. Zaslužek ji je priskrbel oče v Rudniku Mežica, kjer je bil sam zaposlen kot delovodja, medtem ko se je ona zaposlila v kuhinji. Po nekaj letih se ji je ponudila možnost službovanja pri dr. Železnikarju v Slovenj Gradcu in nekaj let kasneje pri kmetu Konečniku, po domače Tajhtarju, v Šmartnem. Bila je skromna in marljiva in njene vrline je opazil ovdovali sosed Leopold Matavž, ki je ob koncu druge svetovne vojne na domačem dvorišču izgubil prvo ženo, ko se je zgrudila pod grozljivimi streli ustašev, ki so prav takrat trudoma potovali skozi dolino. Ostal je sam s hčerkico Pepco. Kmalu sta se poročila, preselila se je k njemu in postala gospodinja v Matavževi hiši. Njeno življenje je bilo poslanstvo mame in žene, saj je rodila in vzgojila osem otrok. Pri vzgoji ji je bil v oporo in v pomoč razumevajoči mož, tako da so otroci kljub težkim poveljnim časom in ob pomanjkanju hrane in oblek le imeli srečno otroštvo. Vsi so dokončali šole, se izobrazili za različne poklice, si ustvarili družine in zgradili svoje domove. Veliko je molila, se deleževala verskih obredov in romanj v daljne in bližnje kraje. Dolga leta je krasila in urejala domačo cerkev sv. Martina v Šmartnem in romarsko cerkev na Homcu, ki ji je bila še posebej draga. Zelo jo je prizadela in potrla prezgodnja moževa smrt leta 1977 in pred petnajstimi leti še tragična

smrt sina Jožka v daljni Braziliji. Bolečino in žalost je premagovala z molitvijo in v upanju po ponovnem srečanju v večnosti. Zelo se je veselila uspehov svojih otrok in vnukov. Rada je obiskovala uboge in jim kakor koli pomagala. Pred tremi leti, ko so ji začele pešati življenjske moči, se je odločila, da bo njen zadnji kraj bivanja postal Dom sv. Eme v Šentjanžu. Ob obiskih smo se lahko prepričali, da je bila njena izbira prava, saj nam je večkrat dejala, da je v domu preživela zadnja leta veselja, sreče in miru.

V začetku letošnjega leta jo je bolezen priklenila na posteljo in kljub odlični oskrbi in zdravstveni negi je njeno srce vidno pešalo. V začetku meseca februarja ji je zmanjkalo življenjske moči in mirno je zatisnila oči v upanju na zadnjo rešitev pri Bogu. Iskreno se zahvaljujemo osebjem v Domu sv. Eme v Šentjanžu za vso oskrbo in pomoč, nego in za vse lepe besede, za besede spodbude in tolažbe v času njenega bivanja z njimi in še predvsem v času njene bolezni. Hvala gospodoma nadžupniku Francu in gospodu župniku Petru Leskovarju za pogrebni obred in hvala vsem številnim pogrebem, ki ste jo pospremili k večnemu počitku na šmarskem pokopališču. Vsem in vsakomur posebej iz srca hvala.

Hčerka Marjana in brat Jaki

Miha Doler 29. november 1944–16. april 2011

Bližala se je cvetna nedelja. Čas veselega pričakovanja, pisanega cvetja in okrašenih butar. Zvonovi cerkve sv. Danijela pa so milo zapeli, kot bi jokali skupaj z Mežnarjevimi, ki jih je nenadoma zapustil ljubeči mož, oče in dober dedi Miha. Tako se je cvetna nedelja sprevrgla v dan žalovanja, ko so pisane butare nadomestili žalni venci in črni trakovi. Namesto veselja ob prihajajočem prazniku se je v nas naselila bolečina, ki kakor britev reže v srce.

Dragi stric, v grlu me stiska, ko se danes spominjam tvojega toplega stiska roke v slovo in tvojih besed, ki si jih še bil izrekel, ko smo se zadnjič videli: „Hvala“ za vse, k vam sem pa vedno rad prišel. In nato si odšel, nevede, da je bil to tvoj zadnji obisk. Stenila so se naša življenja to soboto, ko je na tvoji že ustaljeni poti za vedno zastal tvoj korak. Rad si imel svoj dom in ko si se tako dan za dnem sprehajal po svoji zemlji, so ti misli zagotovo večkrat zbežale nazaj, tja v tvoje otroštvo.

Miha se je rodil 1944. leta kot peti od devetih otrok na Mežnarjevi kmetiji, kjer je odrasčal skupaj s svojimi štirimi sestrami in bratom. Skozi otroške oči je hitro spoznal, da življenje na strmi kmetiji za golo preživetje narekuje le trdno voljo in garanje. Pot skozi mladost mu ni bila posuta s cvetjem, zato je še toliko bolj cenil zemljo in naravo. Svojo cvetlico ljubezni je utrgal tam daleč na Selah, kamor je peš hodil v svate. Večkrat je dal vedeti, da mu za Elico nikoli ni bilo žal enega koraka ali žulja na nogah, saj se tudi ona ni bala težkega dela. Tako sta družno zaorala ledino, ki je vedno znova rodila bogate sadove. Pod isto streho, skupaj z očetom in mamo, sta ga osrečevala Erika in Miha, ki jima je bil vselej dober zgled. Žal pa mu je bila že v zibel položena bolezen srca, s katero se je moral naučiti živeti. Po uspešno prestani operaciji je moral varovati svoje srce pred večjimi napori, zato se je zaposlil kot vratar na Monterju. Kljub krhkemu zdravju pa tudi doma ni mogel sedeti križem rok in se je lotil vsakega dela. Ogromno žuljev je na rokah pustila gradnja nove hiše, ki sta se je skupaj z družino veselila tudi mama in oče, za katera je skupaj z Elico lepo skrbel. Nad vse ponosen oče je v zakon oddal svojo hčerko Eriko in se skupaj z njo veselil svojih prvih vnukov: Blanke, Mojce, Petre in malega Jožija. Vedno znova ga je izpopolnjeval sin Miha, ki je k hiši pripeljal Simono, s katero si je ustvaril družino, in s prihodom Urške in Alje obogatil jesen njegovega življenja.

Pogosto se je rad pohvalil, da mu razen trdnega zdravja ničesar ne manjka. Vajen dela je vedno kaj koristnega postoril okrog hiše, ki se je bohotila v prelepih rožah, za katere je imel zlato roko. Vrata njegovega doma so bila vedno na široko odprta sestram in bratu ter njihovim družinam in prijateljem, ki so se radi vračali. Če je le mogel, je rad pomagal pri konjih ali kozah. A pogosto ga je trenutek nepozornosti stal resnih poškodb, ki so mu jemale moči. Bolezen je z leti začela napredovati. Nanjo je gledal kot na kruto nagrado za vseživljenjsko garanje. Nikakor se ni mogel sprijazniti, da je srce zopet začelo pešati. Bal se je trpljenja in občutka nemoči in umaknil se je v svoj svet – v svet obupa. Tisto soboto se je še zadnjič brez slovesa odpravil na sprehod, s katerega se ni več vrnil. Z dušo se je tiho umaknil tja, kjer ni bolečine in gorja in od koder gleda na svoje najdražje in jim kliče: "Hvala, da ste me imeli radi."

Življenje zate ni bil praznik, zato naj ti svoje besede kot šopek pisanega cvetja polagam na tvoj grob. Naj roža na njem v tvoj spomin nikoli ne ovane.

Nevenka Knez

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v najtežjem trenutku, ko smo se poslavljali od dragega moža, očeta ter dedka, pomagali in stali ob strani. Hvala za darovano cvetje, sveče in molitve zanj.

Njegovi žalujoči: žena Ela, hčerka Erika in sin Miha z družinama ter sorodstvo

Antoniji Gorenšek,
rojeni Ranc, v slovo
1938–2011

Hiša Na Šancah 64 se je 30. marca 2011 zavila v žalost. Gorenškovi so namreč tega dne uro pred poldnevom izgubili dobro ženo, mamo, taščo, babico, prababico, mi pa sorodnico, sosedo in prijateljico. Kar v domači hiši se je tiho poslovila in z neizmerno bolečino napolnila srca svojih najdražjih in vseh nas, ki smo jo poznali in jo imeli radi. 2. aprila smo jo na hotuljskem pokopališču v velikem številu pospremili na njeno zadnji poti, zahvalili smo se ji za njeno dobroto in prijaznost ter ji izkazali svoje globoko spoštovanje.

**Hvala ti za dragoceni čas,
ko lahko bili smo s tabo,
zdaj pa, ko poslavljáš se od nas,
delček nas odnašáš s sabo.**

Antonija Gorenšek, z dekliskim priimkom Ranc, se je rodila 11. junija leta 1938 pri Račelu na Zelen Bregu kot šesta med sedmimi otroki. Njihovo otroštvo je bilo težko. Marsičesa niso imeli, posebej pa je čas otroštva zaznamovala 2. svetovna vojna. Ko je zasijala svoboda, je bilo treba v šolo. Nekaj časa so jo imeli kar v domači hiši pri Račelu, ko pa so jo ukinili, so morali hoditi v šolo peš v takratni Guštanj. Pot je bila dolga, otroci pa slabo oblečeni, še slabše obuti. Zelnje, da bi se lahko šolali, so bile neuresničljive, saj so doma na kmetiji potrebovali delovno silo. Tončka je večkrat odkrito povedala: "Na kmetiji nam pa tudi ni bilo tako zelo hudo. Dela je bilo dovolj, prav tako veselja in zabave. Hodili smo na lepe nedelje, v steljerajo, ker pa smo imeli prostorno hišo, je bilo veliko veselje in porok kar doma, tudi moja."

Tončka se je poročila 23. februarja leta 1957 z Miroslavom Gorenškom, Okrogovskim Mirkom s Preškega Vrha, ki je takrat že nekaj let delal v Železarni Ravne. Ko sta dobila sina Mira, sta še kar nekaj časa živela vsak na svojem domu, nato pa sta se preselila v stolpnico na Čečovju. Oba sta si močno želela imeti lasten dom, zato sta začela na Šancah graditi hišo. Spomini na ta čas so zelo lepi, pa tudi grenki. Koliko truda je bilo vloženega v gradnjo hiše nekoč, ve le, kdor je takrat sam gradil. Ves beton je bilo treba premešati na roke, največja težava pa je bil material, ki si ga tudi za denar težko dobil, ker ga preprosto ni bilo dovolj. "A kjer je volja, tam je pot," pravi pregovor in Gorenškova hiša je skupaj z drugimi hišami ustvarila veličastno podobo Šanc. Ko se je družina vselila v novo hišo, jo je leta 1966 s svojim rojstvom razveselil še Tomaž. Po izgradnji Name na Ravnah se je Tončka v njej zaposlila v kuhinji in si tako prislužila skromno pokojnino. Približno 15 let je bila bolj rahlega zdravja, v zadnjih šestih letih je bila večkrat v bolnišnici, v letošnjih treh mesecih pa je bila tam že dvakrat. Ko sta leta 2007 z možem

Mirkom praznovala zlato poroko, je dejala: "Najino skupno življenje je bilo posuto z rožami in s trnjem. Doživela sva veliko lepih in prijetnih trenutkov ob porokah sinov, ob rojstvu vnukov in vnukinje, ob različnih obletnicah in drugih dogodkih. Bilo pa je tudi obilo žalosti zaradi odhodov staršev, bratov, sester in prijateljev tja, od koder ni vrnitve, toda vedela sva, da je vsako življenje sestavljeno iz prihajanja in odhajanja."

Zdaj je odšla tudi sama. Ko bodo letos bujno zacvetele rože na vrtu in na oknih, je ne bo več, da bi jih občudovala, prav tako se ne bo veselila rasti letošnjih posevkov, nikoli več ne bo prešerno zapela, kar je v družbi tako rada storila.

Odšla je hvaležna možu Mirku, sinovoma Miru in Tomažu, snahama Anici in Katarini, vnukom Mitju z Vanjo, Nejcju z Janjo, Evi, Žigu in pravnučinki Sari, da so ji prijazno pomagali, se razumeli in se imeli radi. Hvaležna je bila tudi patronažni sestri Berti Jež in osebju internega oddelka slovenjgraške bolnišnice, da je lahko toliko časa uspešno kljubovala bolezni. Hvaležna je bila tudi sosedom in prijateljem za obiske.

Tončki želim, da mirno počiva v naših Kotljah, vsem, ki so jo imeli radi in jo bodo pogrešali, pa izrekam iskreno in globoko sožalje.

Urška Zdovec

**Melodija življenja,
stkana iz tisoč drobnih dejanj,
tkanina oltarnega prta
darovanja sleherne minute
za sočloveka je dokončana.**

Spomin

Milka Pogladič,
roj. Pogorevc

1. september 1928–4. marec 2011

Komaj je s prvimi cveticami svoj prihod v deželo naznanila pomlad, smo se na šentflorjanskem pokopališču poslovili od Pogladičeve mame, Milke Pogladič. Njeno slovo je bilo veličastno v skromnosti, kot je bilo njeno življenje veličastno v ponižnosti.

Luč sveta je zagledala 1. septembra leta 1928 na Kolarjevi kmetiji kot prva od sedmih otrok. Življenje velike družine v času pred drugo svetovno vojno in med njo je bilo vse prej kot brezskrbno. Skromnost, delo in ponižnost so zaznamovali njeno otroštvo, to je dalo pečat njeni poti življenja. Kot otrok je pomagala po svojih močeh doma in poprijela je za vsako delo. Njene poti otroštva niso bile samo po domačih travnikih in v osnovno šolo v Dolič, ampak jih je bilo mnogo tudi skozi gozdove,

kjer je kot mlada kurirka prenašala nujne informacije.

S soncem svobode je prišla mladost in z njo njen prvi odhod od doma. Pot jo je vodila v Podgorje k Sušcu, kjer se je pridno učila umetnosti šivanja, znanje pa je dopolnjevala v srednji šoli v Slovenj Gradcu, kjer se je izučila za poklic moškega in ženskega krojaštva, tega pa potem s pridnimi rokami uporabila v praksi pri Planincu v Vitanju.

Struga reke njenega življenja, ki je tekla med obronki Pohorja in Paškega Kozjaka, se je združila s sorodno dušo Pogladičevega Milana, ki je prav tako spoznaval umetnost šivanja pri svojem očetu, kjer je bilo krojaštvo družinska tradicija. Svojo ljubezen sta kronala s poroko leta 1956. Sonce sreče novega življenja je trikrat posijalo v Pogladičev dom s hčerko Ireno ter sinovoma Miranom in Petrom. Njene roke in njena ljubezen sta tkala prt, ki je dajal mehko domo na vsakem koraku, saj je mož Milan moral v službo, doma pa je bilo potrebno veliko postoriti v hiši, na okenskih policah in na vrtu. Pogladičev dom je z njeno gostoljubnostjo ostal dom tudi za vse Pogladičeve otroke, ki so radi prihajali v rodno hišo obujat spomine na otroštvo. Ob vsem tem je v premnogih nočeh našla čas, ko so njene roke neumorno ustvarjale oblačila in prte za mnoge ljudi od blizu in daleč, za ministrante, za domačo cerkev in še in še.

Njena ljubezen, skromnost in ponižnost ter sklenjene roke so povezovale družino in ji dajale moč ob vseh preizkušnjah. Njeno delo je nenehno spremljala molitev, ki je duši dajala neskončno moč vztrajati in dajati sočloveku vse, kar ji je Bog zaupal na poti skozi zemeljsko življenje. Kitica pesmi "Če rožni venč boš molil rad, dobil boš milost vsakikrat" je skozi njeno življenje dokazovala, kaj zmore preprosta prošnja, prepojena z zaupanjem. Ne samo takrat, ko je bil dom prepleten z igro njenih otrok, ampak tudi takrat, ko so odrasli, si ustvarjali svoje življenje, predvsem pa takrat, ko so v družino prihajale težke preizkušnje. Vse prezgodaj je ostala sama, saj jo je leta 1987 nenapovedano prezgodaj zapustil in odšel v večnost njen mož Milan.

Pogladičev dom je bil vsa leta vir energije, kjer si je duša lahko odpočila in odšla v življenje z novo močjo. Pa naj je bila to Irena, ki si je ustvarila dom v Mislinji, naj je bil to Miran, ki ga je na poti življenja doletel velik križ težke bolezni, ali pa najmlajši sin Peter, ki je ostal s svojo družino doma. Ali pa so to bili vnuki, ki so dobili pri babici največjo doto sveta – ljubezen in vero.

Njen poklic biti Mama, z veliko začetnico, ki s tihim zaupanjem in molitvijo vliva pogum, vero in zaupanje, je bil do zadnjega dne vestno opravljan.

Naj bo misel, ki so ji jo v slovo zapisali njeni dragi, naša skupna zahvala za vse dobro, za tople Pogladičev dom in za vse molitve, ki jih je darovala v šentflorjanski cerkvi za vsakega izmed nas.

Hvala ti, mama, za rojstvo, življenje,
hvala za bisere, stkanje v trpljenju,
za čas, za ljubezen, skrbni.
Naj večna ti lučka gori!

Hvala vsem, ki se je radi spominjate v molitvi in skrbite, da lučka na njenem grobu nikoli ne ugasne.

Žalujoci: hči Irena z družino, sin Miran in sin Peter z družino

Ivana Šošter

Franc Herman
1936–2011

Mnogo je misli, mnogo verzov, ki v svoji lepoti govorijo o tem in onem iz življenja preprostega, pridnega, veselega domačega človeka. Tudi življenje pokojnega se zrcali v teh besedah, a vsega se enostavno ne da povedati. Pot, ki tisočkrat prehojena ostaja za njim kot utrjena cesta, bo dolga leta pričala o njegovem delu in njegovem življenju.

Rodil se je 12. aprila leta 1936 v Radušah kot drugi od desetih otrok. Od rojstva pa skozi vsa leta, ki jih je preživel v trdem delu in skromnosti, je ljubil domačo zemljo in svoj dom bolj kot vse na svetu. Franc je bil od vsega začetka napreden gospodar. Zanimal se je za novosti v kmetijstvu in kmalu začel z nabavo strojev, ki so mu vsaj nekoliko olajšali delo na kmetiji. Izobraževal se je na strokovnih predavanjih, prebiral knjige, izmenjeval izkušnje. Načelen, kakor je bil, se je držal svoje poti, vedno pa je znal prisluhniti drugim in bil tako dober sogovornik. Mnogo je še stvari, ki jih je pokojni nanizal v letih dela, ko je vstajal pred zoro in legel pogosto šele pozno v noč. Vsak človek je enkratno in neponovljivo bitje. Vsak je nekaj posebnega in ta posebnost ga zaznamuje, po tem ga poznamo in se ga spominjamo. Tudi pokojni Franc je zapustil v naših srcih pečat. Pečat skromnega, pridnega, delovnega človeka, ki si je kljub naporom rad vzel čas za prijatelje. V njegovi družbi nikoli ni manjkalo smeha in dobre volje. Znal je slikovito in živo pripovedovati o dogodkih v kraju ali pa v svetu.

Svoje mesto je našel v vrstah PGD Raduše, kjer je bil pobudnik za izgradnjo novega gasilskega doma. Bil je član Zadruga in ostalih društev.

Vrata pri Hermanu so bila vedno na stežaj odprta. In popotnik, vemo, se ustavi pač najraje tam, kjer je doma lepa beseda, kjer so doma prijazni ljudje. Najbolj vesel pa je bil, če so ga obiskali njegovi domači. Njegovo srce je do zadnjega dne bilo le za dom in kmetijo.

Zadnja leta so Francu jemala moči. Ko življenje zapre svoja vrata za seboj, ostane praznina. Za teboj, dragi Franc, je ostala prehojena pot, na katero si lahko ponosen. Spominjali se te bomo kot preprostega, poštenega in pokončnega moža. Franc, hvala ti za vse, kar si dobrega storil na tem svetu; zbogom in počivaj v miru!

Anton Ješovnik

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega brata
Franca Hermana, p. d. Hermana,
iz Raduš

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče in svete maše ter nam izrekli sožalje!

Žalujemo: bratje in sestre

Alojz Gostenčnik
1928–2011

**Zidam hišo
s svojo opeko,
s svojim lesom ...**

**Zidam jo sam,
kakor vem in znam.**

**Da bo streha pred dežjem,
zavetje pred mrazom,
da bo gnezdo ljubezni ...**

So ljudje, ki znajo živeti v sozvočju s sabo in z naravo. So ljudje, ki jih navdušuje lepota vsakdana in jim je ta neusahljiv vir življenjskega navdih in miru. So ljudje, ki so tihi in skromni, a v dajanju ljubezni nesebični in velikodušni. In Alojz Gostenčnik je bil med njimi. 2. maja letos bi praznoval 83. rojstni dan. Bil je edini sin izmed petih otrok skromne Mešjakove domačije na Koroškem Selovcu. Že zelo zgodaj je spoznal, kaj je trdo delo, saj je, da bi razbremenil starše, doma že v svoji rani mladosti poprijel za vsako delo, neizbrisljiv pečat v njegovem življenju pa je pustila predvsem druga svetovna vojna.

Poročil se je s Kružnikovo Faniko in na Ravnah sta si ustvarila prijeten dom. Pred rojstvom druge hčerke Majde sta se preselila v svojo hišo Na Šancah. Delu v *bolčverku*, valjarni nekdanje železarne, je ostal zvest vse do upokojitve. Tako kot je bil skromen in skrben doma, je bil tudi v službi. Svojim sodelavcem je bil pravi vzor delavnosti in pridnosti, prijatelj; marsikomu je pomagal tudi pri gradnji hiše, hleva ... Tudi ob domačih praznikih – kolinah – je rad priskočil na pomoč. Ta njegova vnema za delo ga ni zapustila nikoli. Po srčnem infarktu bi moral bolj paziti nase, a tega nekako ni hotel razumeti, najbolj se je bal, da bi ostal brez dela – če nič drugega, je še do zadnjega prešal svoj mošt. Je pa Alojz tudi rad posedal pred televizorjem, zanimala sta ga politika in šport. Njegova velika ljubezen so bili tudi motorji, zato je kar hitro postal lastnik enega. Njegovi vztrajnosti gre pripisati dejstvo, da je v zrelih letih naredil tudi izpit za avto in si še pri svojih osemdesetih omislil novega.

Njegovi trije otroci Slavka, Majda in Lojzi so si ustvarili ljubeče družine in vnuki so v dediju vedno našli nasmejanega in dobrega poslušalca. Kako tudi ne, saj je bil neizmerno ponosen in srečen, ko je videl, da jim je s svojim vzorom pokazal pot, pot delavnosti, vztrajnosti in poštenosti, ki vodi k sreči. Srečen je bil, ko je s svojo Faniko na zlati poroki znova obnovil poročne zaobljube. Srečen, ko je videl vse svoje najdražje ob sebi, četudi se je že zavedal, da se poslaavlja. Vse do konca jih je objemal s svojimi pogledi, božal s svojo razumno mislijo in jih opogumljal, čeprav je sam zelo trpel. Vnukinja Maja mu je vse do zadnjega s svojo sočutno negovalno roko lajšala marsikatero bolečino. So ljudje, ki jim v življenju ni treba razmetavati z besedami. So ljudje, ki življenje enostavno

živijo. In so srečni. In Alojz Gostenčnik je bil med njimi.

**... in dokler
bo stala ta hiša,
bom živel.**

(Tone Kuntner)

Vsem prijateljem, znancem in sosedom se zahvaljujemo za besede sožalja, za vence in sveče, dr. Đorđevići in sestri Danici pa za vso zdravniško pomoč in oskrbo.

Vsi njegovi

**Nad zvezdami, nad zvezdami
tam slutim jaz življenje večno,
neskončno blaženo in srečno:
pustite me domov!**

E. Kremžar

Zahvala

Ob izgubi tasta, dedka in pradedka **Frančiška Anželaka** ter ob nenadni boleči izgubi moža, očeta, dedka in tasta **Franca Anželaka** se vsem iz srca zahvaljujemo za izrečena sožalja in tople besede, za položeno cvetje, darovane maše in sveče.

Žalujemo domači se zahvaljujemo gospodu župniku domače fare Podgorje Leopoldu Koratu za večkratne obiske pri dedku ter lepo bogoslužno slovesnost in molitve pri mrliškem odru, gospodu dr. Ervinu Pečniku za neutrudno skrb in zdravljenje, gospe Darji Rošar za lepo izrečene besede slovesa pri obeh pokojnih, vsem pevcem za ganljivo odpete žalostinke in pesmi ter pihalni godbi Šentjanž pri Dravogradu za lepo odigrane pesmi. Hvala sosedom za nesebično pomoč, še posebej pa bi se vsi domači na tem mestu želeli zahvaliti družini Linasi.

Najlepša hvala teti Ančki, ki je mami stala ob strani v prvih težkih trenutkih. Nazadnje še posebna zahvala družini Cvetko, teti Anki in hčerki Eriki, sinu Simonu ter stricu Ivanu za vso izkazano pomoč.

Žalujemo in hvaležni: žena in snaha Ivica ter otroci in vnuki Bernardka, Darko in Franja z družino

**Valentin Pavše -
Jakopičev Folti**
1938-2011

Pisatelj Hemingway je v romanu Komu zvoni, nekako takole zapisal: "Če morje odplakne del kopnega je Evrope manj, če zvon oznanja, da nam je umrl drag človek, je mene manj. Zato nikdar ne pošiljam vpraševati, komu zvon zvoni, kajti zvoni tebi. To prispodoba bi lahko uporabil pri slovesu od dragega nam Foltija. Z njim odhaja tudi del nas.

Kar ne vem, kako naj ga imenujem: Ravnjakov ali Jakopičev Folt. Bil je tako Ravnjakov kot Jakopičev. Če bi mi kdo rekel, naj ga opišem v par besedah, bi rekel, da je bil dobronik v pravem pomenu besede. Že to, da je bil Ravnjakov sin, veliko pove: Ravnjakovi ljudje skup držijo, to je nam vsem znano.

Rodil se je leta 1938 na Ravnjakovi kmetiji. Tam mu je v otroštvu dala varno zavetje ter pošteno in trdno vzgojo. Kot otrok je občutil strah in krivice, ki so se godile njegovemu očetu po vojni. Prvo njegovo delo je bila seveda paša, ko pa je postal močnejši, je fural s konji. Večkrat je pripovedoval, kaj vse so doživeli furmani pozimi, ko so furali les po Brancurikovem grabnu. Ob praznikih pa je rad šel s sosedovimi fanti v Plat, Leše in še kam, saj je bil veseljak in v družbi priljubljen. Po odsluženju vojaškega roka so mlajši bratje in sestre že odrasli, dela je bilo seveda dovolj za vse, denarja pa bolj malo. Menda si je kar rad vzel pravico gospodarja in pokomandiral, kaj se bo delalo. Želja po večjem zaslužku je bila močna, zato se je zaposlil v takratni Pilarni Prevalje in ježvo in cepin je zamenjal z mikrometrom. Po treh letih dela v Pilarni se je zaposlil v Železarni Ravne, fabriki, kot jo je imenoval, in tam ostal cenjen delavec vse do upokojitve leta 1992. Z nadarjenostjo in s pridnim delom je osvojil marsikatero večino, katere danes niti visokošolanci ljudje ne obvladujejo. Spomnim se, da so še dolgo po njegovi upokojitvi, kadar so bili v fabriki problemi pri nastavitvah strojev za izdelavo zobnikov, rekli: "Po Foltija pošljite, on bo znal stroj prav nastaviti."

Preobrat v njegovem življenju se je zgodil leta 1975. Jakopičev gospodar Toni se je smrtno ponesrečil. Mama Štefka je ostala na kmetiji sama s štirimi otroki. Najmlajši Primož je bil star komaj dobro leto. Mnogi so takrat zmajevali z glavo in govorili: "Sedaj je pri Jakopiču konec." Takrat so se pri Ravnjaku usedli za mizo in oče gospodar so menda rekli: "Folt, ti boš šel pa k Jakopiču." Brez besed in obotavljanja je pobral svoje stvari in se napotil iz Kota čez vrh k Jakopiču. Verjetno bi danes težko našli sina pri 37 letih, da bi tako brez obotavljanja izpolnil zahtevno očetovo odločitev. Njive pri Jakopiču so bile še isto jesen skrbno preorane.

Pri Jakopiču je prevzel vlogo gospodarja, pa ne samo z delom. S svojim dobrim vzgledom je odločno vplival na vzgojo otrok. Pripomogel je,

da so imeli običajno otroštvo, zrasli brez pomanjkanja v poštene delovne osebnosti in si ustvarili lastne družine. S Tonijem sta nadaljevala avžvanje in se z roko v roki veselila novih uspehov. Ne smemo pozabiti, da so njegovo pomoč in dobroto vseskozi znali ceniti ne samo domači, ampak tudi bližnji in daljni sosedi ter tudi sodelavci.

V njem pa je bilo poleg dela v fabriki in na Jakopičevi kmetiji še energije, ki jo je bilo potrebno porabiti. Spomnim se dolgih večernih modrovanj s sedaj že pokojnim Obretanovim Francijem, ko sta ustvarjala kočjo za Pašno skupnost Rišperg. Ko se je pokazalo ponovno zanimanje za rejo konjev, je bil eden prvih, ki je pomagal organizirati Konjerejsko društvo; dvajset let je bil njegov predsednik. Aktiven je bil v Društvu gojiteljev malih živali in odlikovan z bronastim znakom Antona Lehrmanta za zasluge pri tem društvu. Dolga leta je bil član Planinskega društva Prevalje in Strelskega društva Možnar. Še bi lahko našteval, povsod je bil zraven, kjer so bile narava, živali in dobrotelost. Bil je tudi član Pevskega zbora Sv. Lenart.

Jurij Pratnekar

Zahvala

Janez Selinškar
1941-2011

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka in tasta **Janeza Selinška** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje, prinašali sveče in cvetje, darovali za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi sestram in zdravnikom internega C-oddelka slovenjgraške bolnišnice za ves trud in nego.

Hvala sosedom, gospodu Jerneju Zaveršniku za opravljene pogrebne storitve, gospodu župniku Tinetu Tajniku za lepo opravljen pogrebni obred, gospodu Marjanu Križaju za izrečene besede ob grobu ter pevcem za odpete žalostinke.

Njegovi žalujoči: žena Amalija, hčerka Zora z družino, hčerka Majda z Ivanom in ostalo sorodstvo

Francka Petrič
1931-2011

Jazbina je ozka alpska dolina, ki se od Žerjava zajeda v strmo južno pobočje Uršlje gore. Na koncu Jazbine sta Močivnikova in Lauterjeva kmetija. Na obeh kmetijah so dobrodošli mimoidoči planinci, gozdarji, lovci in drugi popotniki. Z veseljem so jih vedno sprejeli in jim ponudili domače dobrote. Pri Močivniku jim je zelo rada postregla Francka Petrič - Močilnikova bica. Močilnikova bica je povezovala Lauterjevo in Močivnikovo kmetijo, saj je bila doma pri Lauterju, na sosednjo kmetijo Močilnik pa se je priženila. Francka je bila prvorojena. Že v rani mladosti je spoznavala trdo življenje hribovcev pod Uršljo goro. Z veseljem je prisluhnila zgodbam o Urški in povodnemu možu Jezerniku, ki je s Plešivčnikovimi voli ponoči tovoril vodo iz jezera na Uršlji gori na Ribniško Pohorje, kjer je danes Ribniško jezero. S pomočjo zgodbe je spoznavala bližnje in daljne kraje. Verjetno si je želela, da bi jih sama tudi osebno spoznala. Pri štirinajstih letih ji je umrl oče in kot najstarejša od otrok je morala prevzeti del vloge gospodarja. Med drugo svetovno vojno je prekinila šolanje, a želja po izobraževanju in širjenju obzorja je ostala. Ni ji zmanjkalo volje do branja, tudi ko je spoznala Petričevega Ivana, s katerim se je leta 1945 poročila in postala Močivnikova "ta mlada" gospodinja. Francka je bila vzorna mati petim otrokom, hčeram Emi, Ani, Tereziji, Olgi in sinu Ivanu. Preprosta in skromna kmečka žena je ob moževi pomoči omogočila, da so se otroci izšolali. Poskrbela je tudi za svoje vnuke. Kljub številnim kmečkim opravilom ji ni zmanjkalo časa za branje. Rada je brala vse, celo učbenike, ki so jih uporabljali vnuki. Bodrila jih je pri učenju, seznanjala jih je s kmečkimimi deli. Francka je zelo rada predla, bila je dobra kuharica, rada je imela rastline, še posebno rože. Spoštovala je cvetje. Doma niso imeli gozda, zato je koristno uporabila vsak kos lesa. Uživala je v gozdu. Iz njega je črpala pozitivno energijo do konca življenja. 18. marca 2011 je klonila pred boleznijo. Francka bo ostala v lepem spominu vsem domačim, predvsem hčeri Olgi, ki z možem Jakom nadaljuje njeno poslanstvo na domačiji, kot tudi vsem, ki radi prihajajo k Močilniku. Z zanimanjem sem ji vedno rad prisluhnil tudi sam.

Gorazd Mlinšek

Spomin

*Ko se moraš posloviti,
te objame neznosna bolečina.
A ko pustiš, da te preplavijo vsi lepi,
skupaj preživeti trenutki,
se zaveš,
da si vendar za vedno povezan –
le drugače...
In bolečina popusti.*
(T. Kuntner)

Marija Knez
1933–2010

Simon Knez
1930–2001

p. d. Kernikova z Gradišča nad Slovenj
Gradcem

Ob prvi obletnici tihega slovesa naše drage mame Marije in ob deseti obletnici bridke izgube našega dragega očeta Simona se iskreno zahvaljujemo vsem, ki se ju radi spominjate in s tem skrbite, da luč spomina nanju nikoli ne ugasne.

Hči Anica z družino

Teorije ciklusov

Bernarda Dretnik, samostojna premoženjska svetovalka

„Človek ima za pametno ravnanje na voljo tri različne poti: prvič z razmišljanjem – ta je najbolj žlahtna, drugič s posnemanjem – ta je najlažja, tretjič na podlagi izkustva – ta je najgrenkejša.“ Konfucij

Zagotovo imajo krize in težki časi ter prav tako socialni, politični, gospodarski in finančni preobrati za nas vselej pripravljeno grenko lekcijo. Vendar pa ne smete povsem verjeti v črni pesimizem, še zlasti ne, če ste premišljeni in razumni, psihično in materialno pripravljeni. Krize v širokem pomenu niso nikakršna katastrofa, temveč povsem naravni procesi in neogibno potrebni deli naravnega dogajanja. Ne moremo vselej samo vdihovati, včasih je potrebno tudi izdihniti. Večna pomlad bi bila dolgočasna. Zima konec koncev ni nič katastrofalnega, vsaj ne za tiste, ki so pravočasno poskrbeli za kurivo, živila, zimsko oblačila, hrano za živali, igre za dolge večere in seveda za pravega partnerja ter mir v družini. Razen tega predstavlja zimi sledeča pomlad, ki zagotovo pride, tolažbo in varnost obenem. Tudi človeško-socialno področje je podvrženo cikličnemu dogajanju. To ima zaradi zagotovljenih menjav v sebi nekaj tolažečega in prinaša pomirjajočo gotovost. Zdi se, da gre za večfazne cikle, skozi katere prehaja človeška družba v daljših časovnih obdobjih, in to vedno znova. Propadu sledi ponoven razcvet in obratno.

Oglejmo si torej stalno ponavljajoče se mehanizme teh procesov od nepoznanega starega avtorja: "Suženjstvo poraja vero, vera poraja pogum, pogum prinese svobodo, svoboda prinaša obilje, obilje poraja ugodje, ugodje povzroči

otopelost/brezbriznost, otopelost poraja odvisnost, odvisnost poraja suženjstvo."

Prav tako je zanimiva razlaga dveh ameriških avtorjev, ki opisujeta cikel, ki se je začel po drugi svetovni vojni. Avtorja sta ugotovila, da prav tako kot koledarsko leto zaznamujejo štirje letni časi, na zgodovino zahodnega sveta vpliva ponavljajoči se cikel štirih generacij.

Pomlad je kot vrhunec po krizi, depresiji ali vojni. V trenutnem ciklusu je ta faza potekala od leta 1945 do 1965. Ljudje okrevajo od vojne in hočejo začeti novo življenje, hrepenijo po stabilnosti, družini in javnem redu. Početje vseh preživelih je usmerjeno v obnovo države in skupno blaginjo, rodi se veliko otrok.

Poletje je prebujenje (1965–1985). Mladi odrasli, ki želijo stvari razvijati, iz lastnih izkušenj poznajo samo vrhunec, krize pa ne. Napadajo veljavne vrednote, blaginja in varnost veljata za samoumevni. Širi se prepričanje, da se nadaljnja blaginja lahko doseže tudi brez discipline.

Jesen je razrešitev (1985–2005). Trend, da se socialne pridobitve izkorišča ali odklanja, se širi. Ljudje se nagibajo k temu, da živijo nad svojimi zmoglostmi. Za pravi skupni blagor ni nikomur več mar. Ker prave krize še ni na obzoru, lahko ljudje svoje osebno življenje izživijo v polnem obsegu. Nastane tako imenovana "jaz-družba".

Zima je kriza (2005–2025). Neki dogodek povzroči občutek krize. Takšni dogodki se pojavljajo v vseh obdobjih, vendar se le v ekonomski zimi zaradi njih sproži nova dinamika, ki je enaka snežnemu plazju. Nenadne grožnje, ki se jih je dolgo ignoriralo, zdaj vidi vsakdo. Sprejemajo se zakoni, ki so bili prej nepojmljivi. Pride do novih grenkih vojn, ki ljudi na koncu, po popolnem izčrpanju, privedejo do tega, da spet hrepenijo po dobrem in preprostem življenju. Ljudje ponovno začnejo verjeti v skupnosti in avtoritete.

Čeprav je bila ta shema razvita na podlagi znanja in izkušenj dveh Američanov, se zdi prepričljivo in logično, da je vsaka generacija nekako ujeta v svoje okolje. Nobena generacija nima enakih izkušenj kot prejšnja, vendar pa svoj razvoj začne na podlagi njenih izkušenj in vrednot. Razvoj se vedno konča v "jaz-družbi", v kateri posamezniki na novo iščejo smisel bivanja.

Štirje veliki problemi – demografija, eksponentna rast državnih dolgov, neplačljivi socialni sistemi in množična birokracija (dodati je treba še problem uničevanja okolja) – ne dopuščajo nobenega drugega zaključka, kot da danes znova stojimo na začetku zime.

Med aktivnosti, ki se izvajajo v Mednarodnem letu gozdov, spada tudi pohod po evropski pešpoti E6. Po svoje sta jo pred časom doživela Igor in Jaka in po svoje so jo doživljali pohodniki, ki so je delček prehodili prav gozdovom v čast.

Osnovna šola trekingov

Besedilo in foto: **Igor Lauko**

Zadnja markacija na koncu poti E6 v Strunjanu

Jaka Ličen in Igor Lauko sva v štirih letih prehodila pot, dolgo 2403 kilometre. Imela sva vsak okoli 13 kilogramov težak nahrbtnik in dnevno sva premerila okoli 35 kilometrov – od sončnega vzhoda do zahoda ali pa še čez. Skupaj sva bila na poti 73 dni in prav vsak od njih je bil poseben. Evropska pešpot E6 poteka od Baltika do Jadrana.

Matematika

Evropskih pešpoti je enajst, skupaj danes predstavljajo okrog 60.000 kilometrov bolj ali manj smiselno označenih poti. Potekajo predvsem od krajnih točk stare celine, od

severa do juga, od vzhoda do zahoda, od iglastih gozdov do oljčnih nasadov ... E6 obsega okoli 5000 kilometrov poti. Trasa se začne na severu Švedske, konča pa nekje na grško-turški meji, vmes se vozite tudi s trajektom, ker med Slovenijo in Grčijo ni trasirana.

Zgodovina

Začetki evropskih pešpoti segajo v sedemdeseta leta, zakaj ravno ta, ne vem. Skozi Slovenijo sta speljani E6 (sever-jug) in E7 (vzhod-zahod). Če pogledamo vpisne knjige na kontrolnih točkah, razberemo množičnost pohodnikov iz celotne Evrope in širše v osemdesetih letih. Vpisanih je bilo tudi do petsto pohodnikov na leto. Danes nepredstavljivo. Zaradi balkanskih vojn v začetku devetdesetih zaznamo upad števila pohodnikov. Pot se po vojni ni več pobrala. Domnevam tudi, da se je zaradi približevanja ostalega sveta – dostopnosti bolj oddaljenih krajev – počasi pozabilo nanjo, četudi nam teče dobresedno pred nosom.

Slovenščina

Na poti je najin materni jezik govorilo zelo malo ljudi, zato o tem nimam kaj napisati.

Tuji jezik 1

Nemščina je skoraj pogoj. E6 je vrhunski jezikovni tečaj, ker si prisiljen govoriti, ko srečaš popotnika, v nemščini, potem pa lahko še več ur sam pri sebi razglabljaš o povedanem. V nemščini. Ker pač nobenega več ne srečaš ves ta čas in ni nove lekcije. Najbolj si bom zapomnil zapisani besedi *heute ruhetag* (danes zaprto), ker sva ostala pred vrati kočice ali penziona lačna in bosa. Večkrat.

Tuji jezik 2

Turščina. So mi enkrat nemški domorodci res zamerili, ker sem omenil, da jih rešujejo Turki, kar se prehrane tiče. Njihove poslovalnice s kebabom so v skoraj vsaki vasi. In brez table ... Jezika pa ne znam. Niti besede. Se je pa bilo fino z njimi pogovarjati v nemščini, ki jo obvladamo približno enako dobro. Tudi zelo prijazni so in dajejo velike porcije.

Tuji jezik 3

Avstrijščina. Vsaka vas ima svoje narečje. Ničesar nisva razumela, če se niso potrudili. So pa zanimiv narod, ni kaj. Lepi spomini.

Zemljepis

Sever Nemčije je ena sama ravnina s Severnim morjem, sredina Nemčije je ravnina z gozdovi, Bavarska ima nepregledne gozdove, zgornja Avstrija je podobna gozdnatemu Pohorju, spodnja Avstrija je hitro minila, Koroška je gozdnato gorata, Štajerska je dišala po domu in gozdu. Vmes so reke Mura, Donava, Drava, Sava. Začetnih 400 kilometrov je bil sam pesek, zelo sva se ga nahodila na tisti nemški ravnini. Ko so se začeli iglasti gozdovi, je bilo kot poezija. Saj je bilo na ravnini tudi lepo, le drugače se je hodilo. Nikoli nisem ugotovil, zakaj sem laže hodil v breg. In zakaj me je *navijalo* na ravnini. Čudno. Avstrija je bolj ali manj en sam breg. Izredno lepa pokrajina, izredno lepi kraji, izredno lepi razgledi in pogledi. Orientacijo je dobro obvladati. Če ne, se hodijo kazenski krogi. Naju so reševali precizna karta, kompas in sreča. Pa so kljub temu bili kazenski krogi, pridelala sva najmanj 5 % kazenskega izkupička. Menda pot obstaja tudi na GPS zapisu. Ko jo bom

Evropohodniki po E6 od prelaza Radelj do Slemena

Besedilo in foto: **Gorazd Mlinšek**

Leto 2011 je mednarodno leto gozdov in mednarodno leto voda. Voda je glavni element življenja, voda in gozd sta medsebojno odvisna. Voda nas v življenju usmerja. Mnogo je poti, ki nas vodijo ob potokih, rekah, jezerih in morjih. Med njimi so tudi evropske pešpoti.

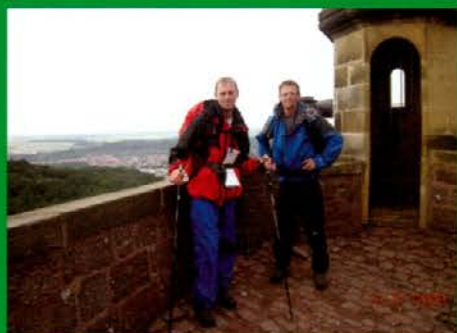
Čez Slovenijo sta speljani dve evropski pešpoti, E6 in E7. E6 prečka Slovenijo od prelaza Radelj do Strunjana in povezuje Batik z Jadrantom. Evropska komisija za evropske pešpoti je določila leto 2011 za leto Evropohoda. Glavna tema Evropohoda 2011 je "Pešpoti in voda", zato bodo po

naših poteh in drugje po Evropi nosili vodo v za posamezno pokrajino in državo značilnih posodah vse do Andaluzije v Španiji, kjer jo bodo iz teh posod zlili v rimski vodnjak.

E6 lahko prehodite po delih po programu Evropohod 2011. Pričetek te manifestacije je bil 16. in 17. aprila 2011 od prelaza Radelj do Kop. Kljub slabemu vremenu je pohod z Radovanom Skubicem Hilarijem potekal zelo zanimivo. Na prelazu Radelj so se mu pridružili številne planinke in planinci PD Radlje ob Dravi in spremljali ultramaratonca Hilarija in njegovo ženo do Radelj ob Dravi. Manjša skupina je nadaljevala pohod iz Vuhreda na Kope. 17. aprila je pohodnik Hilarij nadaljeval pot do Slemena. Prvi dan Evropohoda 2011 sem preživel z njim na poti s fotoaparatom tudi sam.

Nad Vuhredom je speljana po delu E6 tudi vodna učna pot Vuhreščica

Pohodnika v Eisennachu, Nemčija

Priprava na deževno noč v Nemčiji

nekoč ponavljal, se bom gotovo do zob oborožil s pripomočki – in prehodil kazenske kroge le za hobi. Slovenija je bila prehojena med prvomajskimi prazniki leta 2006. Bilo je precej deževno. Na Trojanah so mokre kresove lahko samo gledali izpod vojaških šotorov. Na Čreti je celo rahlo snežilo. Avstrija je padla konec avgusta in v začetku septembra 2007. Na Koralpah je bil sneg, na Hochschwabu pa gosta megla. Nemčije sva se lotila konec junija. Zaradi dolgega dneva in nenevarnosti snega. Nisva se uštel.

Spoznavanje družbe

Pot naredijo ljudje. Tudi dogodke ob poti naredijo ljudje. In na poti zopet ljudje. Oba sva se strinjala, da sva nekako posebna, ker lahko hodiva drug ob drugem toliko kilometrov in toliko dni, 24 ur na dan, brez incidenta. Recepta ne poznam, ampak motivacija mora biti visoka. V drugem delu Nemčije sem staknil že veliki žulj na peti, ker sem obul čisto nove čevlje. Šele deveti dan sem ga lahko saniral, ko sem prišel do obližev. Za takšno pot potrebuješ višji cilj, ni kaj. Ljudje ob poti so bili prijazni, veseli

družbe, polni nasvetov in dobrih želja. V Nemčiji naju je v nekem mestu ustavila neznanka in vprašala, če sva dolgoprogaša. Ob pritrevanju nama je stisnila v roko 5 EUR. Imela sva jih v žepu vse do konca, za zadnjo rundo pred vlakom do doma. Zanimiv je bil tudi ogled finala evropskega prvenstva v nogometu pri prijazni nemški družini ob obloženi mizi in polnih kozarcih. Ali pa, ko sva se zbudila v dnevni sobi nekega "vzhodnega" Nemca in nama je za zajtrk ponudil nekakšno surovo meso. Bljak! In to po celonočnem druženju v vaškem gostišču za vogalom.

Spoznavanje narave

Narava je zakon. Je Mati. Od 73 dni pohoda sva v naravi spala 60 dni, ostalo pa po kočah ter tu in tam v penzionu. Samo spalna vreča, podloga in konec. Mogoče tudi kakšna plastična streha slučajnega prostora za piknik. Je pa res, da naju je zeblo in večkrat zmočilo in da so naju žrli komarji in vse, kar je možno. Narava je narejena tako, da vsak žre drugega. Če ne bi bila na vrhu prehranjevalne verige in če se ne bi zjutraj pravočasno umaknila s

poletnega travnika ob robu gozda blizu stoječe vode, bi bila pa res hitro del narave. Dobesedno. Koliko je živali, ko jih šteješ sredi budne noči! Sem pa ugotovil taktiko napadanja komarjev. Če jo kdo potrebuje, naj me poišče.

Gospodinjstvo

Kuhala nisva, hrani nisva namenjala niti prostora v nahrbtniku. Jedla sva v kočah, gostilnah, pri Turkih ...

Športna vzgoja

Elementarno gibanje – hoja. Hoja skozi in skozi. In spet hoja. Privoščila sva si tudi vmesno plavanje v vaških bazenih, kar je služilo tudi dvigovanju minimalnega higienskega minimuma, ki je na poti dokaj trpel.

Glasbena vzgoja

Vsak večer sem zaspal ob glasbi iz telefona, preko katerega sem poslušal radio – ob spremljavi glasnega smrčanja sopotnika. Še dobro, da sem lahko sebe skupaj s posteljo premaknil na varno razdaljo. Zraven sem bral knjigo ali igral igrico golfa na telefonu. Ali pa preprosto gledal v zrak. Kakšen nor občutek! Posnetke domačih izvajalcev sva imela varno shranjene v elektronski napravi; Kreslina, Predina, Avsenika in Saško Lendero – hec ...

Valeta

Mislím, da lahko tukaj pripišem, da se na prehojeno pot E6 spomnim vsak dan posebej in celo po večkrat.

Pred pričetkom Evropohoda 2011 na prelazu Radelj

E6 nas vodi pred Majroffom čez slikovite struge potokov

V Radljah ob Dravi je pozdravila evropohodnike predsednica PD Radlje ob Dravi Katja Črešnik Raca

Evropohodniki s Hilarijem v Vuhredu

Jurijev blagoslov konj na Legnu

Ida Robnik

Na Legnu v Slovenj Gradcu je bil letos 8. maja že devetnajsti blagoslov konj v čast zavetniku legenske cerkvice sv. Juriju. Blagoslov so pripravili člani Cross Country Cluba Legen na območju kluba, kjer so zgledno pripravili varne priveze za konje in uredili prostor za razvedrilo konjenikov. Blagoslova se je v zadovoljstvo organizatorjev udeležilo rekordno število konjenikov, in sicer 87.

Tradicija blagoslova živali ima v našem času poleg plemenitih namenov iz preteklosti, ko je bil konj človekov sopotnik pri pridelavi hrane, v vojnah, ko je služil kot prevozno sredstvo, vedno večjo vlogo pri športu, rekreaciji, razvedrilo in v zadnjem času tudi pri nas v terapevtski dejavnosti. Tako se poleg vloge, ki jo konj ima, spreminja tudi on sam, kar je bilo opaziti po vrstah in pasmah na prireditvi, in z njim se seveda spreminja tudi odnos lastnika do konja. Kljub temu da je prireditev zmotila nevihta, je veselo druženje konjenikov trajalo do večera.

Pri obredu blagoslova je pomagala članica CCCL Cirila.

Pripeljali so se tudi s kočijami

Ponosen

Privezi v maneži CCCL so bili polni

Vedno več mladih se navdušuje nad konjeništvom

Župnik Franc Rataj je prijezdil v spremstvu članov CCCL in s konja pozdravil konjenike.

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

ZM PRIZMA Hibrid
Danes za jutri

Z osebnim zavarovanjem **ZM PRIZMA Hibrid** ste pripravljeni na vse izzive. Inovativna rešitev **ZM PRIZMA Hibrid** zavarovanje - varčevanje - donos - varnost.

www.ZavarovalnicaMaribor.si • 080 19 20